

בפצצות, זה מבינים ברור. שהשר של האומה הזו עם השר של האומה שכנגד, לא נלחמים שם, בשמים, עם כלי נשק של פצצות וכדומה, לא באלה נלחמים.

אז במה כן נלחמים? אמר ר' אליהו, 'מה שנעשה בשמים אני לא יודע, מה שנעשה אני לא יודע, אבל אני משער לעצמי, ואני מתאר לעצמי, מה שכל אחד מהנוכחים כאן יסכים, שהמלחמות שם מתנהלות עם זכויות. זו מלחמה של "זכויות". השר של האומה הזו שם במאזניים את הזכויות של האומה שלו, ואם הזכויות שלהם גוברות, נהיית הכרעה לטובת האומה הזו, ממילא, צריכים לדעת, אם יש, חס ושלום, מלחמה של יהודים עם גויים [להבדיל], אז צריכים גם אנו לדעת שהמלחמה לא מתנהלת לה למטה, אלא המלחמה מתנהלת למעלה, ואם המלחמה מתנהלת למעלה, אז זה מתנהל עם זכויות. ככה זה. אם זה מתנהל למעלה... והיינו, שההכרעה של המלחמה כאן היא כפי שיוכרע שמה, למעלה, ורק עם זכויות.

אם כן. שזה עניין של "זכויות". אזי, כל דף גמרא נוסף שלומדים, כל שקידה נוספת בלימוד התורה, וכל התחזקות נוספת בתורה, בתפילה ובמוסר, זה מכריע את הכף... זה, ורק זה, מה שמכריע את הכף!

...כשהוא יושב בישיבה והוא לומד. אז הוא מציל את כלל ישראל. ואז הוא מרבה זכויות לכלל ישראל, עד אין תכלית ועד אין שיעור, וממילא תוכרע המלחמה לטובת כלל ישראל. אבל, אם, חס ושלום, הוא עוזב את הישיבה, אם חס ושלום הוא עוזב, אז הוא הרי מפסיד כל כך הרבה זכויות לכלל ישראל, שזה ממש הפך המכוון, כי הוא חושב שבזה הוא מציל, אבל האמת היא שהוא עושה את ההפך הגמור.

אם הצליחו במערכה הקשה הזאת, זה מכוחם של שני צדיקים בירושלים

מפורסם כי בתום מלחמת תש"ח - מלחמת העצמאות, היו רבים באופוריה, ותחושת הכוח ועוצם ידי הייתה גבוהה מאוד.

לְעֵילֵי נִשְׁמַת
הַרְהוֹג
ר' אֶלְטֶעֶר מֵרַדְכֵי בֶרֶג זצ"ל
ב"ר דָּן ז"ל
מֵרֵא דֵאֲתֵרָא דְקַהֲלַת עֵטְרַת רֵא"ש
מוֹנְסֵי נְיוֹ יוֹרְק
נִלְבֵּ"ע ח"י סיון תשע"ז
ת.נ.צ.ב.ה

רבי שלום שבדרון היה חוזר ומספר את שהגיב מרן הגרי"ז מבריסק זי"ע כששמע את הדברים: המלחמות לא מתנהלות כאן, אמר הרב מבריסק, הן מתנהלות למעלה [כפי שכתב רש"י ברכות יז]. אין אף נשק או מפקד שיש לו השפעה למעלה, שם למעלה רק יושבי היכלי התורה והזועקים בתפילה פועלים! אם הצליחו במערכה הקשה הזאת, זה מכוחם של שני צדיקים בירושלים ומנה את רבי זאב צ'צ'יק ורבי שלמה בלוך. הם, אמר הרב, ניצחו את המלחמה!

לשאלת הנוכחים אם כך שאת המלחמה ניהלו לומדי התורה בכוח תפילתם, מדוע נפלו כל כך הרבה אנשים במלחמה הזאת? ענה הרב זצ"ל: כשאירס סבי ה"בית הלוי" את אחד מבניו והוא קיבל נדוניה גדולה, שם לב שזחה דעתו של בנו. אמר לו ה'בית הלוי', וכי חושב אתה שקיבלת את הנדוניה הגדולה בגלל מעלותיך שלך? לא ולא, קיבלת זאת כי אתה בן שלי! אבל הבן היה בכל זאת בנו של הבית הלוי, והוא ענה בטענה ניצחת. אם היו נותנים נדוניה לפי ערכו של אבא, בוודאי היו נותנים הרבה הרבה יותר, ומאחר ונתנו לא לפי ערכו של האבא, מסתבר שהנדוניה כן ניתנה לי בזכות עצמי ולא בזכות אבי! השיב לו אביו בחריפות: אתה קיבלת את הנדוניה בזכותי, ואתה צודק שהיא אכן הייתה צריכה להיות גדולה הרבה יותר, אבל הבעיה היא שאתה הוא החתן, וזה מה שהשפיע לרעה על גודל הנדוניה...

אמר הבריסקר רב, מכוח תפילתם של אותם צדיקים, היינו אמורים לקבל את המדינה על מגש של כסף, בשלטון מוחלט, בלי שום הפרעות ובלי מחיר דמים כלשהו. אבל מה נעשה שאינשי דלא מעלי היו ה'מחותנים', אנשים שלא פועלים מתוך יראת שמיים ואמונה טהורה הם אלו שהשתלטו וביקשו לקבל את הנהגת המדינה לידיהם... אנשים אלו רק הרסו והפריעו לנדוניה, וצמצמו את גודל המתנה!

שהכוח של התפילה תלוי בניקיון הפה של המתפלל

זאת הַקְּהֵלָה הַתּוֹרַת הַמְּצַרְעַת (יד)
במדרש (מכילתא בשלח) אמרו בביאור הפסוק: "ונצעק אל ה' אלוקי אבותינו", כי צעקה זו תפילה היא. "תפסו להם אומנות אבותם", שהאבות הקדושים התפללו בעת צרה. וכתב החפץ חיים, שלא בכדי קראו לתפילה 'אומנות', כדי להורות לנו שהפה הוא 'כלי האומנות' שלנו. בהגדה של פסח 'החפץ חיים' המחיש יסוד, זה שהכוח של התפילה תלוי בניקיון הפה של המתפלל:
ויובן על פי משל.

מעשה בסוחר אבנים טובות שביקש להיכנס בדחיפות אל המלך. "התגלה מרבץ של אבני נופך", סיפר בהתרגשות. (נופך היא האבן היקרה מבין אבני החושן). הוא מציע שהמלך ירכוש את האבן המיוחדת בזהרה ובשקיפותה ויצווה ללטשה. ראויה

היא שייכנו בעבורה נזר מלוכה ויקבעוה במרכזו, שהרי אין כאבן זו בכל העולם כולו!

שמע המלך וביקש לראות את האבן. הסוחר הוציא מתיקו את הגדולה שבאבנים, והחדר האיר מנצנצו ברקה. המלך, שכמעט הסתנוור מברק זהרוריה עוד בטרם לוטשה לזוויתיה, הורה לשלישו לרכשה בכל מחיר, לאתר את הצורף המומחה במדינה, ולהטיל עליו ללטש את האבן המרהיבה ולשבצה במרכזו של כתר המלוכה.

בירר השליש כה וכה, והכול המליצו על צורף פלוני, שאין כמוהו אומן במלאכתו. הרעיפו עליו שבחים לרוב, אך הסיחו דעתם מחולשתו: קמצן היה שאין כדוגמתו, כילי ציקן שאין דומה לו.

נקרא הצורף אל המלך, ועמד משתאה לנוכח האבן שהוצגה לפניו. מעודו לא ראה אבן נופך גדולה כל כך. התפעלותו ממראה עיניו התעצמה שבעתיים עקב מומחיותו הגדולה, כי רק הוא ראה בחזונו מה ניתן להפיק מהאבן הנדירה הזו! רק הוא ידע כיצד ללטשה ולהבליט את ייחודה, עד שלא תהא אבן דומה לה בכל העולם כולו! בהתלהבות ניאות לבקשת המלך כי ייטול את האבן לבית מלאכתו וילטשה כיד כשרונו וניסיונו. נטל האומן את האבן היקרה לסדנתו, והחל לעבדה וללטשה בכלי עבודתו. ביום קמצנותו הנודעת עמדה לו למכשול: הכלים קהים היו, והוא חס על הפרוטות להשחזתם. המלטשת שחוקה הייתה, אך הוא חסך את דמי חידושה. הוא סמך על כשרונו ומיומנותו, על מומחיותו וניסיונו, ועיבד את האבן בכלים השחוקים והקהים. ואז, לא זו בלבד שהיה עליו לעמול שבעתיים, בכוח וביגיעה, אלא שהמכשירים חרצו חריצים, חרשו בקיעים וניקבו חורים, פגמו את האבן היקרה והשחיתוה, עמעמו את ברקה ואיבדו את יופייה. וכך, למרות כל מומחיותו ועמלו, ולמרות יפעת האבן וסגולותיה, התייצב האומן בבושת פנים ובידיו אבן מושחתת ומחורצת, דהויה וכהה...

כי בקמצנותו חס על פרוטות מעטות

הנמשל: כוח הדיבור ניתן לכל אדם מישראל כדי לעבוד בו את הבורא יתברך שמו בתורה ובתפילה, לברך ולהודות,

להלל ולשבח לפניו. הדיבור הוא כלי אומנות שיכול לבנות עולמות רוחניים נעלים, ככתוב: "ואשים דבריי בפך... לנטוע שמיים וליסוד ארץ" (ישעיה נא), ועל ידו תעלה להיות עטרה לראש משביר ולהנחילו חיי עולם. ברם, אם כלי האומנות מושחת ופגום בדיבורים אסורים, לשון הרע ורכילות, שקר וליצנות, הוא יפגום בדברי התורה ובתפילות שייצאו מפיהם, כמו שכתב האלשיך הקדוש (שמות כח, לה) על הפסוק "והיה על אהרון לשרת, ונשמע קולו בבואו אל הקודש". וכאותו אומן נפלא שהמיט על ראשו את אסונו, כי בקמצנותו חס על פרוטות מעטות ולא שיף את כלי עבודתו השחוקים, ובכך הפסיד הון עתק ועורר עליו את חמת המלך הגדול - כך האדם שהשחית פיו ולשונו ולא שב בתשובה, מסיר מדיבוריו את סגולתם הרוחנית ומאבד עולמו ברשלנותו!

בחזרי ליבו חושב על פתרונות שונים

לפעמים אדם מתפלל לקב"ה, אך בחזרי ליבו חושב על פתרונות שונים כיצד יוכל להיוושע. על כגון זה נאמר (תהילים יג): "עד אנה אשית עצות בנפשי יגון בלבבי יומם, עד אנה ירום אויבי עליי". וביארו: "עד אנה אשית עצות בנפשי" - כאשר האדם נמצא בצרה, ובמקום לתלות עיניו במרום, הוא מייעץ עצות ותחבולות כיצד לדעתו אפשר לפתור את הבעיה, התוצאה היא: "יגון בלבבי יומם" - העצות שלו מביאות רק יגון ואנחה, אולם בשעה שנגמרות העצות, והאדם משליך את יהבו על הקב"ה - או אז זוכה הוא לישועה. וכן נאמר להלן (קלא): "אם לא שיויתי ודוממתי נפשי כגמול עלי אימו כגמול עלי נפשי". ביאר רש"י: "הנני עליך כמי שאין לו ידיים ורגליים כגולם מוטל לנגדך", ורק אתה יכול להושיעני. והרחיב ביסוד זה ה'נפש החיים' (שער ג פרק יב), שכאשר האדם יודע בשעת תפלתו שאין עוד שום כוח בעולם מלבד הקב"ה, ומלבד אין מי שיושיענו, מובטח הוא שתפלתו תתקבל.

(קטעים מלוקטים מתוך הכרך החדש על 'שיר המעלות' בסדרת הספרים ומתוק האור - וטוב לעיניים' תהילים)

המשך מעמוד 1 | הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל

אינו אלא התחלה של מחלה נוראה העלולה להתפרץ רח"ל בכל רמ"ח איבריו וש"ה גידיו. זוהי המציאות האמיתית שלך!"
כשמגיע אדם למצב כזה, עליו להביא קרבן חטאת. זהו קרבן על כל מהותו ופנימיותו שהם בבחינת "ובחטא יחמתני אמי" (תהילים נא) - מציאות אחת של חטא ושל חסרון. כל כולו נתון בעולם הנקלה, בעולם של טבע. תפקיד קרבן החטאת להזכיר לו את האמת לאמיתה, כדי שייצק אל ה' מקירות לבו.
(מתוך הגדה של פסח - תפארת שמשון)

בינה לבין אותה מחלה ידועה ונוראה שלצערנו מרבים לדבר אודותיה כיום. האדם בנוי כולו תאים תאים. זהו מעין "בית חרושת" מופלא עד מאוד: בכל רגע ורגע תאים נהרסים ונבנים אחרים תחתיהם, וכך האדם חי. והנה יום אחד הוא מבחין בכתם לבן על בשרו. משמעות אותו כתם אחת היא - "התראה" עבורו: "דע לך שכאשר הנגע ייעשה אדום, כבר יהיה מאוחר מכדי לטפל במחלה. בכתם הלבן שעל בשרך טמון איתות משמים שהמציאות התמידית אליה הורגלת שאותו "בית חרושת" פועל כראוי, אינה דבר פשוט כלל וכלל, וייתכן שכתם זה

ערב אחד ישב התלמיד עם בני ביתו וחשב: מדוע אני צריך לעבוד אצל בעל הבית שנותן לי משכורת זעומה? אפתח לי חנות פרטית, וארוזיה טבין ותקילין, מי צריך להיות שכיר של בעל הבית...

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל - סופרים את הימים מיציאת מצרים ועד מתן תורה

כמה שקי מטבעות, ותוכל להתחיל בעבודה". היהודי השכים קום, התפלל ותיקין, טעם משהו, ומיהר להגיע למשרדו של העשיר. הוא הוביל אותו לחדר סמוך, על הרצפה היו מונחים כמה שקים. העשיר הצביע לעברם ואמר: "הנה, אתה רואה? הכנתי לך כמה שקים מלאים במטבעות כסף. הוספתי לך גם שקיות עם שטרות. תרוקן את המטבעות על השולחן ותספור אותם אחד אחד, את המטבעות הספורים תכניס לתוך השק, לאחר שיצטברו חמישים אלף מטבעות, סגור את השק והדבק עליו תווית עם הסכום".

כל המטבעות שתספור ותכניס לשק הם שלך!

היהודי התחיל בעבודה. הוא ספר את המטבעות בזהירות, שלא יתבלבל בספירה. כשהצטברו חמישים אלף מטבעות הוא נתן אותם בתוך שק, סגר את השק והניח אותו בצד. אחרי כמה שעות הצטברו כמה שקים מלאים, שבכל אחד מהם חמישים אלף מטבעות.

בעודו שקוע בספירת המטבעות נכנס העשיר לחדר, הביט בעבודתו של היהודי ואמר לו: "שכחתי לציין בפניך פרט ושוב: כל המטבעות שתספור ותכניס לשק הם שלך!!" היהודי לא האמין למשמע אוזניו, ראה העשיר את המבט התמה שעל פניו ואמר: "שמעת נכון, כל מה שאתה סופר - שלך". מאותו רגע ואילך הגביר היהודי את קצב עבודתו, כדי להספיק לספור כמה שיותר מטבעות.

פתאום נשמע צלצול המבשר על הפסקה של חצי שעה לארוחת צהריים. חשב היהודי בליבו: חבל על הזמן! אוכל אחר כך, כשאשוב הביתה, כעת כדאי לי להמשיך ולספור את המטבעות, ה'בוס' הבטיח שהם יהיו שלי.

הוא עבד במרץ רב שעות על גבי שעות, ללא הפוגה עד שעה מאוחרת. בסוף היום קרא לו העשיר למשרדו לעריכת סיכום החשבון היומי. הוא נכנס למשרדו של העשיר, התיישב מולו, וציפה בכיליון עיניים לקבל את המטבעות שספר במשך היום, כפי שהובטח לו.

אמר לו העשיר: "הבה נחשב את השעות, כדי לשלם לך את משכורתך - 'ביומו תיתן שכרו'. התחלת את העבודה בשבע בבוקר, השעה כעת אחת עשרה בלילה. כמה שעות עבדת?"

מובא בספר ה"חינוך" תכלית יציאת מצרים היתה קבלת התורה, כמו שאמר הקב"ה למשה רבינו (שמות ג): "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה". בני ישראל השתוקקו ויחלו להגיע ליום הזה. הם ספרו את הימים, יום אחר יום, וכל יום שעבר קרוב ליום המיוחל - יום מתן תורה. זהו השורש של ספירת העומר - סופרים את הימים מיציאת מצרים ועד מתן תורה, מתוך ציפיה להגיע ליום הנשגב של קבלת התורה.

התורה הקדושה היא מתנה נפלאה שניתנה לנו מאת הקב"ה. אין לשער ואין לתאר את גודל השכר הצפוי לנו על עסק התורה ועמלה. רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל אמר על כך משל נפלא:

היה יהודי בעל משפחה ברוכת ילדים שהיה מחוסר עבודה וילדיו רעבו ללחם. בעירו התגורר סוחר עשיר, וכששמע על מצוקתו של אותו יהודי החליט לתמוך בו, אבל רצה לעשות זאת בדרך כבוד. מה עשה? קרא לו ואמר: "ר' איד, יש לי עבודה טובה בשבילך, תקבל עבודה משכורת מכובדת ותהיה לך פרנסה ברווח". אמר היהודי: "אני מודה לך על ההצעה, אני מוכן לעבוד אצלך, אבל אני מקווה שלא מדובר בעבודה פיזית קשה, כי אני אדם חלש".

אמר העשיר: "לא, לא מדובר בעבודה פיזית. זו פעילות קלה, עבודה נוחה".

התעניין האיש: "מה העבודה?" אמר העשיר: "אתה יודע לספור מטבעות?"

בימים ההם לא היו מכוונות שקילה וספירה של מטבעות, היו סופרים אותם ידנית. ספירת מטבעות אינה מצריכה ידע או ניסיון מיוחד. אמר לו העשיר: "יש לי הרבה מטבעות כסף, תפקידך יהיה לספור אותם".

גיחך היהודי ואמר: "הרי תוך יום אסיים את הספירה, ומה יהיה הלאה?" "אתה טועה!" השיבו העשיר. "זו עבודה בלתי נגמרת. בכל תקופה מתחלף הכסף בכסף חדש, ויש לי בבנק הון עתק". "ומה השכר שאקבל?" התעניין היהודי.

"מאה שקל לשעת עבודה", השיב העשיר. היהודי הסכים להצעה, ושאל: "ממתי מתחילה העבודה, והיכן מקום העבודה?" "מחר בבוקר תבוא למשרד שלי, אכין לך בחדר סמוך

תלמידים שביקשו להשתלם במלאכת החייטות. בין הפועלים היה צעיר נמרץ וכישרוני שלמד את המלאכה מהר מאוד, נהנה מהעבודה והבין בה היטב, לפרטיה ולסודותיה. התלמיד השתלב במפעל הגדול ועשה בו חיל. ערב אחד ישב

התלמיד עם בני ביתו וחשב: מדוע אני צריך לעבוד אצל בעל הבית שנותן לי משכורת זעומה? אפתח לי חנות פרטית, וארוויח טבין ותקילין, מי צריך להיות שכיר של בעל הבית... מחשבות טובות, לכאורה. בא למורו החייט ואמר לו: "רבי, אני כבר יודע לבד את מלאכת החייטות, אני הולך לפתוח לי חנות, האם אתה מסכים?" "בסדר, בבקשה", השיב החייט באדיבות, "שיהיה לך בהצלחה".

הלך התלמיד והחל לתכנן את עתידו, התחיל לקבל מאנשים בדים לעבודות, ערך רישומים והבטיח הבטחות. אבל מה יעשה? אין לו מכונות, אין לו עדיין בית מלאכה נוח לעבודה. מה עשה? בא שוב למורו החייט, וביקש לעשות בבית המלאכה הענק שלו את העבודות הפרטיות שיקבל הוא. אמר לו בעל הבית: "זה - לא! אם רצונך לפתוח עסק לבד, בבקשה, קנה לך מכונות, שכור בית מלאכה והצלח כאוות נפשך, לא אפריע לך. אבל אצלי - לא. אם אתה רוצה לעבוד אצלי? תעבוד בשבילי. לעבוד אצלי בשבילך - אין כזה דבר! אם רצית לבד, אז הכול לבד!"

אומר הקב"ה ליהודי: אתה מעוניין ללמוד חכמה יוונית בחיים שלך? נו, אתה חושב שיש לך חיים לבד בבקשה. אבל ביום שלי, בלילה שלי, בעולם של הקב"ה - לא. לחיות אצלי וללמוד חכמה יוונית - לכך לא אסכים. אם אתה יכול להשיג משהו אחר לבדך - בבקשה, תמצא חיים שלך בהם תלמד כחפצך. איהר הערט, רבותיי? זייער געשמאק!

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'חי ראובן' - מועדים)

היהודי נבוך, הוא התחיל לגמגם. שאל אותו העשיר: "מה לא מובן?" פתח היהודי ואמר: "אמרת לי כי כל המטבעות שאספור יהיו שלי, אם כן לשם מה צריך לספור את השעות?" ענה העשיר: "נכון, כל מטבע שספרת - שלך. אבל מה חשבת שהשעות עצמן תלכנה לריק? אני משלם על כל שעה, אצלי לא עובדים בחינם..."

אמר רבי חיים מוולוז'ין: האם שמענו פעם על כזה ביזנעס? לא היה ולא יהיה!

אבל רבותיי! כזה עסק יש לנו כל החיים - "לעסוק בדברי תורה". מצד אחד, כל מה שאדם לומד - נהיה שלו, ו'בתורתו יגה יומם ולילה'. אחרי שהוא יגע בה היא נהפכת להיות שלו - "תורה דיליה". שכר מבהיל! התורה נבראה קודם בריאת העולם, והיא גדולה יותר מהעולם פי שלושת אלפים, והאדם מצליח לקנות חלק ממנה! ומלבד זאת, חוץ מהרווח עצמו, משלמים לו על כל מילה של תלמוד תורה, על כל רגע. זה עסק התורה! אין כאן מליצות או גוזמאות, זה השכר שיזכה לו כל מי שעוסק בתורה הקדושה.

מדוע השיב רבי ישמעאל בלשון עקיפה ותקיפה

הגמרא במנחות (צט) מספרת על בן דמא, בן אחותו של רבי ישמעאל, ששאל אותו: אני, שלמדתי כל התורה כולה, האם אני יכול ללמוד עתה חכמה יוונית? אמר לו: הכתוב אומר: "לא ימוש ספר התורה הזה מפריך והגית בו יומם ולילה" - אם תמצא לך זמן שאינו לא מן היום ולא מן הלילה, תוכל ללמוד בו חכמה יוונית.

בפשטות משמעות השאלה והתשובה ביניהם, היא כך. לשואל היה ספק: למדתי את כל התורה, וממילא אני כבר יודע מה צריך לעשות. האם אני חייב עדיין ללמוד תורה? אמר לו רבי ישמעאל: לימוד תורה זו מצווה בפני עצמה שאינה קשורה לתכלית ספציפית, הלימוד אינו רק בשביל להשיג ידע או כדי להכיר את מצוות התורה וכדומה, אלא לימוד לשם לימוד, ונאמר: "והגית בו יומם ולילה". לכן אין לך ברירה אלא ללמוד חכמה אחרת רק בזמן שאינו יום ואינו לילה.

שואל ה"חפץ חיים": מדוע השיב רבי ישמעאל בלשון עקיפה ותקיפה: "תמצא זמן שאינו יום ואינו לילה"? שיאמר לו אסור - וזהו! השיב ה"חפץ חיים" במשל פיו: חייט מומחה פתח בית מלאכה ענק, ובו שיתף גם כמה

כל שבוע הגליון אצלכם במייל

כתבו לנו ונשמח לצרף אתכם לרשימת המנויים

A950850750@GMAIL.COM

השכן שלח לי הזמנה לחתונת בנו. פתחתי את המעטפה והנה ההזמנה ריקה ולא מודפס בה כלום. וכפי שאני מכיר את השכן, מתאים לו מאד לשלוח כך, דווקא - הזמנה ריקה, כמי שאומר: תראה, אני עושה חתונה ואותך אינני מזמין...

הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל מחפש גם את הסברות העקומות כדי לדון לכף זכות

וְרָאִהוּ כִּכְתוּב וְהִנֵּה נִקְרָא הַנֶּנֶע לְרֵבֶן (י"ג)

ריקה, ומדוע בדיוק היום קיבלתי? אלא בוודאי הקב"ה מראה לי אות משמים שהתשובה שאמרתי לאותו אדם היא אמת. לידע ולהודיע שגם כאשר מקבלים הזמנה ריקה ויש כל הסברות ההגיוניות לדון לכף חובה, אף על פי כן צריך להתאמץ בסברות עקומות לדון לכף זכות".

הלכתי אליו והראיתי לו את האות משמים הנפלא

מובן, שמיד חיפשתי את מקום מגוריו של השואל. הלכתי אליו והראיתי לו את האות משמים הנפלא הזה: הנה תראה, ומי יודע שמא אכן השכן רצה לפייס אותך ושלח לך הזמנה, אלא שבטעות נדחקה לו פנימה הזמנה ריקה. ועד כמה צדקו דברי החפץ חיים".

"את דברי החפץ חיים" - אמר ר' בן ציון - "שמעתי מהגה"צ רבי הלל ויטקינד ששמע כך מפי החפץ חיים שאמר, שיתכן לומר שהסיבה שהקב"ה ברא באדם "סברא עקומה", היא לתת אפשרות לדון את חברו לכף זכות, כי על האדם לדון את חברו לכף זכות בכל דרך אפשרית, אפילו הסברא של צד זכות הינה 'סברא עקומה' ומעוותת על פי השכל הישר שלי".

ההזמנה הריקה נכנסה למשמרת. ובשנים הבאות, עשרות פעמים הגביה ר' בן ציון והראה אותה לשומעי השיעורים, להוכיח ולהדגים עד היכן יש לדון לכף זכות: ראו נא את ההזמנה הריקה שקיבלתי בדואר!

החתונה שניקרה עיניים ואטמה את המחשבה

ר' בן ציון הדגים והפליא עוד לספר, בהלכות 'והווי דן את כל אדם'.

אברך מהכולל שבו למדתי, הגיע למצב קשה עד שנצרך לבריות. התמזל לו מזלו בס"ד, שאברכי הכולל הצדיקים תמכו בו בכבוד מידי חודש בחודשו.

האברך היקר, אירס את בתו. ומובן שידידי קיבלו על עצמם לסייע לו במצבו הקשה לקראת החתונה. מה יכול להיות טוב יותר מכך? אך הנה לאחר מאמצים מרובים שהושקעו

בעשרות הזדמנויות בשיעורים הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל האיר את עיני המקשיבים לנושא החשוב של "הוי דן את כל אדם לכף זכות".

וכה סיפר רבי בן ציון פלמן בהזדמנות.

התפללתי בבית הכנסת הגדול בבני ברק. לאחר התפילה ניגש אלי יהודי ממשותפי השיעורים, ואמר כי אמש התעוררה לו שאלה בנושא של החיוב לדון את האדם לכף זכות "את כל אדם".

השאלה: יש לי שכן בבנין שהיחסים בינינו אינם טובים בעקבות מספר חילוקי דעות קשים, שהתפתחו עד כדי ריב ממש. אותו שכן מחתן את בנו בשבוע הבא והוא שלח לי הזמנה לחתונה. פתחתי את המעטפה והנה ההזמנה ריקה ולא מודפס בה כלום. וכפי שאני מכיר את השכן, מתאים לו מאד לשלוח כך, דווקא - הזמנה ריקה, כמי שאומר: תראה, אני עושה חתונה ואותך אינני מזמין... אני שואל את הרב, האם גם ברגע כזה עלי לדון אותו לכף זכות...?

התשובה שהשבתי לו: בוודאי שגם במקרה כזה ראוי לדון אותו לכף זכות, שהרי כאשר מכניסים את ההזמנות למעטפות לא פותחים כל הזמנה לראות שבאמת מודפס עליה, ואם כן יתכן שאדרבה, הגיע הרגע שהוא החליט להזמין כדי לקרב את הלבבות, אך לא הבחין שההזמנה פגומה ואינה מודפסת.

"למחרת, תשמעו טוב" - היה מספר ר' בן ציון - "אני חוזר הביתה ובתיבת הדואר הזמנה לחתונה מידידי קרוב (השולח היה הרב שטיינברג, ידיד וותיק של המשפחה). פתחתי את ההזמנה והנה היא ריקה... פלא פלאים. ואם תאמרו שגם אצלי נעשה הדבר בכוונה כדי לצער אותי, חייך ר' בן ציון ואמר "לא מיניה ולא מקצתיה, שהרי כמה ימים לפני החתונה השולח פגש אותי והזמין אותי מפורשות והדגיש כי מעוניין שאבוא כבר לחופה...".

"חשבתי בלבי: עד היום, לא קרה שקיבלתי בדואר הזמנה

כה מנקרת עיניים, מה לך להעלות רעיונות משונים כאלו? לא מסתבר, לא מיניה ולא מקצתיה. ועוד היו כועסים עליו על עצם לימוד הזכות על אברך שאפילו לא מתנצל על מה שעשה, וכי לא יכול היה לומר כמה מילות הסבר לאברכים שמיטיבים איתו, ודואגים למצבו במסירות במשך כל ימות השנה!?

נפגשתי במקרה מצחיק נוסף

“נפגשתי במקרה מצחיק נוסף” - התבטא פעם ר' בן ציון על שולחנו בביתו. לאברך פלוני בכולל היה ידיד שהיה בטבעו ביישן מאד, ובכל עת שנזקק לעזרה טכנית מול אנשים או במשרדי ממשלה, סידור אישורים וטפסים במשרדי העירייה וכדו', היה האברך עושה בשבילו את העבודה. האברך המסייע בא לי בסערה וסיפר לי, בחיוך. “לאותו אברך ביישן, נולד בן ב'מזל טוב' ומובן שגם באותם ימים עזרתי לו רבות, באישורים וסיוע טכני - לו ולילודת. בדיוק בזמן הסמוך ללידה עברתי דירה לקצה השני של העיר. אינני יודע היכן ערך את שמחת 'פדיון הבן', אבל בכל מקרה הוא לא הזמין אותי להשתתף בשמחה של מצוה. הדבר מאד חרה לי והכאיב לי - וכי זו הכרת הטוב, וכי כך עושים לבן לוויה?! מאז פסקו היחסים בינינו. הייתי כאוב וכעוס במשך כמה חודשים. והנה כעת ממש נודע לי במקרה, שאשתו של אותו אברך היא בת לוי, ואם כן לא נערך כלל 'פדיון הבן'... את כל מה שהיה אפשר מצדי לדון אותו לכף זכות חישבתי אבל את הצד הרחוק הזה, שבאמת הוא לא כל כך רחוק, לא חשבתי”. ללמדנו!

(מתוך הספר: 'ספר ללא שם')

עבורו, נדהמו חברי הכולל לשמוע שהחתונה תיערך באולם במרכז העיר בני ברק ובתכלית הפאר.

היינו המומים. לא יכולנו להסביר לעצמנו בשום פנים ואופן כיצד יתכן שאברך, שערכו לו מגבית חירום מעז לערוך את השמחה במקום יקר ובצורה מוארת?! אבל את ההזמנות שנשלחו אין להשיב. איש מידידיו לא העיר לו ולא הוכיח אותו, אבל הלבבות שלנו היו שבורים ומאוכזבים - עד היכן מגיע אברך שאוספים לו כסף.

לאחר החתונה האברך חזר לספסל הלימודים בכולל, והבחין שהאברכים מקפידים עליו, ובמיוחד כאשר הגיע סוף החודש, כאשר היה רגיל לקבל את הקצבה החודשית מידידיו אברכי הכולל, והפעם לא קיבל, או אז הבין כי כלתה אליו הרעה. בלית ברירה, ניגש למי שהיה אחראי להביא לו הכסף, ושאל לסיבת הפסקת התמיכה. השיב לו האחראי דברים כהווייתם: כיון שהחברים ראו את פאר החתונה שעשית, החליטו להפסיק לתמוך בך. הדברים יצאו מפי האחראי, ופני האברך חפו. והוא אמר: אינני יכול לומר את האמת, אבל לו היו יודעים את האמת, לא היו מפסיקים את התמיכה, אך, כאמור, אינני יכול לדבר כלום.

האחראי הביט עליו ולא ידע מה להתחיל לחשוב... חלפו ימים נוספים, ובוקר אחד הגיע האברך לכולל, פתח את פיו, וסיפר לאחראי את המציאות כהווייתה.

“כאשר הגיע שעת הזמנת האולם לקראת החתונה, ניגשתי לבעל האולם ואמרתי כי אני מעוניין לעשות חתונה בתכלית הפשטות, הן בכמות והן באיכות. לאחר שסיכמתי את כל הפרטים המינימליים ובעל האולם רשם את התפריט וכמות המנות, וכמובן גם את שמי ושם משפחתי, לפתע הפסיק לרגע ושאל אותי, האם אני מכיר יהודי בשם פלוני ששמו כשם משפחתי, אמרתי לו: כן, זהו אבי זכרונו לברכה. כששמע בעל האולם, את התשובה יוצאת מפי, כמעט התעלף. לאחר שהתאושש קצת, אמר: אביך ז"ל הציל אותי בשואה, וכל חיי רציתי לגמול לו טובה על כך, אבל לא הכרתי שום קרוב משפחה שלו. שמע נא: אני אעשה לך את החתונה חינם אין כסף, בשביל לגמול חסד עם אביך. בעל האולם הזהיר אותי שלא אספר זאת ברבים. אך כאשר נוכחתי להכיר שאברכי הכולל מתרחקים ממני, חזרתי לבעל האולם, וסיפרתי לו מה נגרם לי בגלל הטובה שעשה לי, וביקשתי ממנו רשות לספר לכם את הסיבה למסיבה, את הרקע לחתונה המפוארת...”

אתם מבינים לבד, שאילו אחד מהחברים בכולל היה מעלה בעצמו את הרעיון שאולי הפאר הנוצץ הוא בגלל סיבה מפולפלת - שבעל האולם ניצל על ידי אביו וכו', היו לועגים לו על הרעיון המעוות לדון לכף זכות חתונה

מִרְן רַבִּינוּ עֹבְדֵיהַ יוֹסֵף זְצוּק"ל הִיָּה תַמִּיד אֹמֵר לְשׁוֹמְעֵי לְקַחוּ, שֶׁהוּא מִבְקֵשׁ מֵהֶם לְלַמּוֹד אֶת הַשׁוֹלְחָן עֶרֶוֹךְ עִם הַ"מִּשְׁנָה בְרוּרָה", בְּאֹמְרוֹ שֶׁאִם רוֹצִים לְדַעַת הַיֵּטֵב אֶת דְּבַרֵי הַשׁוֹלְחָן עֶרֶוֹךְ, צְרִיכִים לְלַמּוֹד "מִשְׁנָה בְרוּרָה".

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א על זכות שמירת הלשון ו'החפץ חיים'

במקביל קיבלה על עצמה, יחד עם בעלה, לשמור על היוצא מפיהם ולשים 'רסן לפה'.

אגב, ראיתי דבר נפלא: המילים 'רסן-פה', הן אותיות 'פרנסה'. ידוע שדיבור לשון הרע גורם לצרעת. מובא בזוהר הקדוש, שלפעמים מחליף הקב"ה, את עונש הצרעת בעונש של עניות. אדם אינו מצליח בפרנסתו, ואינו יודע את הסיבה לכך, ויתכן כי הסיבה היא מכיוון שאינו שם רסן לפיו. אם ישמור על לשונו - יזכה לפרנסה טובה. אחרת, הוא עלול להגיע לידי עוני.

'עוני' הוא מלשון עונה. אם אדם יקבל על עצמו שלא לענות לזולת, גם אם נדמה לו שהלה פגע בו - יציל מעוני. יתרה מזאת, מוסיף הגאון רבי חיים פלאגי זצ"ל (שכשמתקן עון זה של לשון הרע, יבוא לו רכוש גדול.

מכל מקום, אותה אשה התמידה בלימוד ההלכות, והתאמצה מאוד גם לקיים את כל אשר למדה, חרף כל הניסיונות והקשיים העומדים בדרכו של המבקש לשמור על לשונו. כל השכנות מדברות על הספסל בגינה, וכשהשיחה מתגלגלת למחוזות אחרים היא מעירה בעדינות, או עוברת לספסל אחר... מישהי רוצה לספר לה חדשה מרתקת, אך היא מעבירה נושא באלגנטיות... הגיסה לוחצת עליה לגלות מי אמר מה למי, אך היא שותקת... ואכן, זכתה ונפקדה בבן זכר, וקראה לו ישראל מאיר, כפי שהבטיחה.

ההקפדה על שמירת הלשון, שהפכה בימי הציפייה לילד הראשון לשגרה מבורכת בביתה של אותה אשה, נותרה בעינה לאורך ימים ושנים, גם לאחר שזכו האשה ובעלה לבנים ובנות נוספים בחסדי ה', ושמו של הבן הבכור היה כתזכורת מתמדת: "שומר פיו ולשונו - שומר מצרות נפשו" (משלי כא).

ה"חפץ חיים" זצ"ל היה גאון אדיר, שהסתיר מאוד את גאונותו

וְהַיּוֹבָא אֶל הַכֹּהֵן (י"ב, ט)

בכל דור ודור יש את ה'כהן' של הדור, ובדור הקודם היה רבי ישראל מאיר הכהן זצ"ל מראדין, מחבר ספרי 'חפץ

אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיֵּלְדָה זָכָר (ט)

מיד לאחר פירוט בעלי החיים הטמאים האסורים באכילה וההלכות הנוגעות לטומאתם, בסיום פרשת שמיני - פותחת פרשתנו ב"אשה כי תזריע וילדה", ללמדנו כי הנזהר במאכלות אסורים, סגולה היא להיפקד בבנים.

סגולה זו נלמדת, כאמור, מהסמיכות לעניין הקודם, וסגולה נוספת נלמדת מן הסמיכות לעניין הבא: "אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת" (ויקרא יג). מה עניין יולדת לצרעת? שהנזהר בשמירת הלשון, אף הוא זוכה להיפקד בבנים.

בעניין מאכלות אסורים - נזהרים ישראל ונשמרים בכל מאודם. אין יהודי המקפיד על שמירת תורה ומצוות, שאינו בודק קטניות, פירות וירקות מתולעים וחרקים העלולים להמצא בהם. כל ילד יודע לחפש חותמת כשרות על אריזות המאכלים, ואף החומרות בתחום זה רבות ומצויות, ברוך ה'. לעומת זאת, בעניין שמירת הלשון - רבות הן המכשלות רח"ל, כפי שאמר רבי ישראל סלנטר זצ"ל: אדם בודק היטב כל דבר הנכנס לפיו, אך שוכח לבדוק מה שיוצא מפיו... נורא נוראות! אדם נזהר שלא לבלוע תולעת קטנה חלילה, אך מסוגל הוא לבלוע בן אדם! איש את רעהו חיים בלעו - על ידי לשון הרע ורכילות.

לכן נסמך עניין הצרעת לעניין המאכלות האסורים: להזכיר לאדם לבדוק את אשר הוא מוציא מפיו, כשם שהוא בודק את אשר הוא מכניס לפיו, וביניהם הוזכרה היולדת, כי שתי מצוות חשובות אלו - כשרות המאכלים ושמירת הלשון - סגולות הן להיפקד בבנים.

לשמור על היוצא מפיהם ולשים 'רסן לפה'

מעשה בזוג, שחלפו כבר כמה שנים מאז נישואיהם ולא נפקדו בילדים. התפללו תפילות רבות, עשו כל מיני סגולות - אך מאומה לא הועיל. אמרה האשה: "אם יולד לי בן, אקרא את שמו 'ישראל מאיר', על שם ה'חפץ חיים' זצ"ל".

מוסדות אור החיים

מארבעים ספרים מלאים בפלפולים עמוקים. בדורו של ה"חפץ חיים" היו ענקי רוח, גדולי עולם, שהיו בקיאים בכל התורה כולה בעמקות נפלאה, עם זאת זכה ה"חפץ חיים" לאשר לא זכו רבים

וטובים, והוא הפך להיות גדול הדור גם לדורות הבאים. מזמן פטירתו בשנת תרצ"ג, חלפו שנים רבות, וספריו הינם אבני היסוד של הדור כולו. ה"משנה ברורה" על השולחן ערוך, של ה"חפץ חיים" לקח למעלה מעשרים וחמש שנה לכתבו, הוא ספר הלכה יסודי. כל מי שרוצה לדעת מה כוונת השולחן ערוך, צריך ללמוד ב"משנה ברורה".

מֶרֶן רַבִּינוּ עֹבַדְיָה יוֹסֵף זְצוּק"ל הִיא מוֹסֵר מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ שִׁיעוּר בַּהֲלָכָה

מֶרֶן רַבִּינוּ עֹבַדְיָה יוֹסֵף זְצוּק"ל הִיא מוֹסֵר מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ שִׁיעוּר בַּהֲלָכָה, חֵק וְלֹא יַעֲבֹר. מְדֵי עֵרַב הִיא מוֹסֵר שִׁיעוּר בַּמִּשְׁכָּן כַּשֶּׁעָה, וְשׁוּם דְּבַר לֹא הִזִּיז אוֹתוֹ מִקְבִּיעוֹתוֹ. תַּמִּיד הִיא אוֹמֵר לְשׁוּמְעֵי לְקַח, שֶׁהוּא מִבְּקֵשׁ מֵהֶם לְלַמּוֹד אֶת סֵעִיפֵי הַשּׁוֹלְחָן עֵרוּךְ עִם הַ"מִּשְׁנָה בְּרוּרָה", בְּאוֹמְרוֹ שֶׁאִם רֹצִים לְדַעַת הֵיטֵב אֶת דְּבָרֵי הַשּׁוֹלְחָן עֵרוּךְ, צָרִיכִים לְלַמּוֹד "מִשְׁנָה בְּרוּרָה". אֲמַנֵּם, כִּךְ אֲמַר, יִשְׁנֵם דְּבָרִים מְסוּיָמִים שֶׁהוּא פּוֹסֵק כַּמְנַהֵגִי אֲשַׁכְנֶז, אֲבָל מְדוּבָר בְּמִקְרָאִים בּוֹדְדִים, כַּאֲשֶׁר בְּרֹב רֹבֵן שֶׁל הַהֲלָכוֹת, אֵין הַבְּדֵל בֵּין מְנַהֵגִי סִפְרָד לְמְנַהֵגִי אֲשַׁכְנֶז. כְּמוֹכֵן, אִם רֹצִים לְלַמּוֹד שׁוֹלְחָן עֵרוּךְ בִּיסוּדִיּוֹת, צָרִיכִים לְלַמּוֹד טוֹר וּבֵית יוֹסֵף קוּדֵם, לְאַחַר מִכֵּן שׁוֹלְחָן עֵרוּךְ, וְלִסְיִכּוּם אֶת הַ"מִּשְׁנָה בְּרוּרָה".

עַד שְׁנוֹתָיו הָאַחֲרוֹנוֹת, כַּאֲשֶׁר כָּבַר הִיא חֲלוּשׁ וְחוֹלָה, הִיא הַ"חֲפֵץ חַיִּים" נוֹסֵעַ מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, כְּדֵי לְתַקֵּן תְּקִנּוֹת לְמַעַן כֻּלָּל יִשְׂרָאֵל. הִיוּ פְעָמִים שֶׁנִּיֶּסוּ לְהַנִּיאוֹ מִלְּנִסּוּעַ, בְּטַעֲנָה שֶׁמְדוּבָר בְּסִכְנַת נַפְשׁוֹת שֶׁל מִמֶּשׁ, אֲבָל הוּא מִסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ לְמַעַן הַכֻּלָּל.

פְּעַם אַחַת, בְּהִיּוֹתוֹ כָּבַר מְעַל לְגִיל תְּשַׁעִים, הִיטָה אֲסַפְתָּ חִיזוּק גְּדוּלָה בּוֹוִילָנָה. בְּנֵי בֵיתוֹ חֲשָׁשׁוּ לְשִׁלּוּמוֹ, וְלֹא רָצוּ לְקַחְתּוֹ לְשֵׁם. אֲלֵא שֶׁהוּא 'אֵיִים' עֲלֵיהֶם, שֶׁאִם לֹא יִקְחוּהוּ - יִסַּע לְשֵׁם לְבָדוֹ. כִּי הוּא רָאָה אֶת תְּפִקִּידוֹ בְּעוֹלָם וְאֵת הַסִּיבָה שֶׁזָּכָה לְאַרְיִכוֹת יָמִים וְשָׁנִים, כְּדֵי לְפַעוֹל לְמַעַן כֻּלָּל יִשְׂרָאֵל.

(מֵתוּךְ הַסֵּפֶר 'מִשְׁכָּנִי')

חַיִּים" וְ"שְׁמִירַת הַלְשׁוֹן" - סִפְרִים הַעוֹסְקִים בְּעִנְיַיִן שְׁמִירַת הַלְשׁוֹן, אֲשֶׁר הִלְמִידוֹ בָּהֶם מְזַכֵּךְ אֶת הָאָדָם.

הַ"חֲפֵץ חַיִּים" הָאֵיר אֶת הָעוֹלָם בְּסִפְרָיו הַנִּפְלָאִים, שֶׁלֹּא הִיא כְּדוֹגְמַתָּם מְעוֹלָם. אִישׁ לֹא זָכָה לְהוֹצִיא סֵפֶר מִיּוֹחַד בְּהִלְכוֹת חֲמוּרוֹת אֵלוֹ שֶׁל שְׁמִירַת הַלְשׁוֹן.

אוֹמֵר הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה: אִם רָצוֹנְךָ לִהְיוֹת טְהוֹר, עֲלֶיךָ לְבוֹא אֶל הַכֹּהֵן. תִּלְמַד אֶת חִיבּוּרֵי שֶׁל הַ"חֲפֵץ חַיִּים" וְתִזְכַּךְ אֶת נִשְׁמַתְךָ.

הַ"חֲפֵץ חַיִּים" זְצ"ל הִיא גְּאוֹן אֲדִיר, שֶׁהִסְתִּיר מְאוֹד אֶת גְּאוֹנוֹתוֹ. לֹא לְשׁוּא זָכָה בְּמָה שֶׁזָּכָה. הוּא חִיבֵר קוּדֵם אֶת הַסֵּפֶר "שְׁמִירַת הַלְשׁוֹן", וְאַחַר כֵּךְ אֶת הַסֵּפֶר "חֲפֵץ חַיִּים" עַל הִלְכוֹת לְשׁוֹן הָרַע. רַק לְאַחַר מִכֵּן עָמַל עַל חִיבּוּרוֹ הַגְּדוֹל - הַ"מִּשְׁנָה בְּרוּרָה".

כִּךְ יֵצֵא, שֶׁשְׁמוֹ הַתְּפָרֶסֶם בְּעוֹלָם כְּמִי שֶׁחִיבֵר אֶת הַסֵּפֶר "שְׁמִירַת הַלְשׁוֹן". בְּאַחַד הַיָּמִים הִגִּיעַ הַ"חֲפֵץ חַיִּים" לְלוֹבְלִין לְמַכּוֹר אֶת סִפְרֵי הַ"מִּשְׁנָה בְּרוּרָה". בְּאוֹתָם יָמִים יֵשֵׁב עַל כֶּסֶף הַרְבֵּנוֹת שֶׁם רַבִּי הַלֵּל לִיבְשִׁיץ זְצ"ל, שֶׁשְׁמַח מְאוֹד לְקִרְאָתוֹ, וְקִיבְלוֹ בְּכַבּוֹד גְּדוֹל, אֲךְ הַשְׁתוּמָם מְעַט לְמִקְרָא הַסֵּפֶר. הוּא יָדַע שֶׁהַ"חֲפֵץ חַיִּים" גְּאוֹן בְּמוֹסֵר, אֲבָל לֹא חָשַׁב שֶׁהוּא גַם גְּאוֹן בְּפֶסֶק.

כַּשֶּׁהָהָה בְּבִיתוֹ, הִגִּיעוּ שְׁנֵי אֲנָשִׁים לְדוֹן בְּנוֹשָׂא חוֹשֵׁן מִשְׁפֵּט. בְּשַׁעָה שֶׁעָמְדוֹ לְהַתְחִיל לְשִׁטּוֹחַ אֶת טַעֲנוֹתֵיהֶם, הִתְרוֹמַם הַ"חֲפֵץ חַיִּים" מִמְּקוֹמוֹ, וְעָמַד לְצַאֵת מִן הַחֹדֵר. שָׁאֵל הַרַב מְלוֹבְלִין: "מְדוּעַ כְּבוֹדוֹ רֹצֵה לְצַאֵת?" וְהַ"חֲפֵץ חַיִּים" הִסְבִּיר: "חֹשֶׁשְׁנֵי שְׁמָא אֲשַׁמַּע שְׁמִי שֶׁל לְשׁוֹן הָרַע מְאִישׁ עַל רַעְהוּ". אֲךְ הַרַב הִבִּיעַ אֶת רָצוֹנוֹ שִׁישְׁתַּתֵּף אִתָּם בְּדִיוֹן, וְיִתֵּן גַּם הוּא אֶת חוֹוֹת דַּעְתּוֹ. נַעֲנָה הַ"חֲפֵץ חַיִּים" לְבַקְשָׁה בְּאוֹמְרוֹ: "כֻּלָּ מָה שִׁיאֲמַר לְךָ בַּעַל הַבֵּית, עֲשֵׂה (פְּסָחִים פּוֹ). אִם זֶה פֶּסֶק שֶׁל הַמְרָא דְאַתְרָא, עֲלִי לְקַבְּלוֹ".

הוּא יֵשֵׁב בְּדִיוֹן, שֶׁמַּע אֶת טַעֲנוֹתֵיהֶם, וְלְאַחַר מִכֵּן הִתְבַּקֵּשׁ לְחוֹוֹת אֶת דַּעְתּוֹ. בְּתַחִלָּה נִיֶּסָה לְהַתְחַמֵּק, אֲךְ הַרַב מְלוֹבְלִין בִּיקֶשׁ לְשִׁמּוֹעַ. פִּתַּח הַ"חֲפֵץ חַיִּים" אֶת פִּיו, וְהִדְהִים אֶת כּוֹלָם. הוּא שָׁזַר רַאשׁוֹנִים וְאַחֲרוֹנִים, סָבְרָה כְּזוֹ וְסָבְרָה אַחֲרָת. רַבָּה שֶׁל לּוֹבְלִין נִדְהָם מִיִּדְעוּתוֹ הַמוֹפְלְאוֹת בְּחוֹשֵׁן מִשְׁפֵּט. הוּא שִׁלַּט בְּכָל הַפְּרָטִים בַּעַל פֶּה, יִשְׂרָאֵל וְהַפּוֹךְ. הַסֵּפֶר הִיא כְּמוֹנַח בְּרַאשׁוֹ. אוֹ אַז, הַבֵּין אֵל נִכּוֹן אֶת גְּדוּלָּתוֹ הָאֲמִיתִית.

הַ"מִּשְׁנָה בְּרוּרָה" הִפְךָ לְהִיּוֹת סֵפֶר בְּסִיסִי, וְנַעֲשֵׂה לְנַחֲלַת הַכֻּלָּל. אָדָם שֶׁלּוֹמַד בּוֹ, מִקְבֵּל בְּהִירוֹת בְּאוֹפֵן לִימוּד הַשּׁוֹלְחָן עֵרוּךְ וְהַרְמ"א, וְאֵיךְ לְדוֹן בְּכָל מִינֵי פּוֹסְקִים. זֶהוּ סֵפֶר בְּסִיסִי גַם לְבְנֵי סִפְרָד שְׁנוֹהֲגִים לְמַעֲשֵׂה בְּאוֹפֵן אַחֵר. אַחֲרֵי שֶׁאָדָם לּוֹמַד וְיֹדַע אֶת הַ"מִּשְׁנָה בְּרוּרָה" עַל בּוֹרִיו, יִמְלֵא אֶת כְּרִסּוֹ בְּשִׁאלוֹת וְתִשְׁבוֹבוֹת, בְּפֶרֶט שֶׁל עֲטָרַת רַאשָׁנוֹ מֶרֶן רַבִּינוּ עֹבַדְיָה יוֹסֵף זְצוּק"ל, שֶׁלֹּא הַשְׁאִיר פִּינָה וְזוּוֹיִת שֶׁלֹּא הָאֵיר, וְכָתַב לְמַעֲלָה

כי שמע פעם ממרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, כי מה שזכה ה'חפץ חיים' שספריו התקבלו על לב ההמון בכל תפוצות ישראל באהבה וחיבה יוצאים מגדר הרגיל'

הגאון רבי אלעזר טורק שליט"א על עוצמת חומרת הלשון הרע

נַנְעַ צְרַעַת הוּא וְרָאָהּוּ חִבְיָן (י)

וביקש ממנו לספר לו לשון הרע על פלוני. רבי בן-ציון הוסיף לומר בהצטדקות: "אמנם לא מצאתי היתר בספר 'חפץ חיים' שאכן תוכל לספר לי את הסיפור, אבל היות והענין נחוץ לי מאוד אבקשך בכל זאת לספר לי".

כמובן שהלה סירב בתוקף: "מה פתאום! איני רוצה לספר לכבודו לשון הרע", בהטעימו: "והרי כבודו בעצמו טוען כי לא מצא היתר בספר 'חפץ חיים' שאוכל לספר לו דבר זה, ומדוע שאספר?". אולם רבי בן-ציון לא הרפה והפציר ושכנע אותו שוב ושוב, אך לשוא.

בשלב מסוים הציע לו רבי בן-ציון תשלום כספי בעד סיפור הדברים, ולמרות שרבי בן-ציון האמיר את המחיר גבוה יותר ויותר במשך השיחה, והגיע לכדי סכום גבוה שקשה היה לסרב לו. ברגע הראשון השיב הלה כי ברצונו להתיישב בדבר עם בני ביתו, אך לאחר שניות ספורות הכריז בנחישות: "החלטתי כי לא שוה לי למכור את כל הגן עדן שלי בשביל בצע כסף. לא אספר את סיפור הלשון הרע שביקשתם לשמוע גם תמורת סכום כסף גבוה ככל שיהיה!".

פנה אליו רבי בן ציון בתוכחה מיניה וביה: "איני מבין את משמעות דבריך, הרי אמרתיך עומד כאן סמוך לבית הכנסת ומספר לפלוני לשון הרע גס על אלמוני בשיא הקלילות והפשטות. בלי פחד מאיבוד הגן עדן ומבלי שאיש הבטיח לך כל סכום תמורתו, ואילו כעת אינך מסכים לספר לי לשון הרע אפילו תמורת סכום עצום שהצעתי לך. מה גרם לך לסרב בכזו צורה נחרצת? מה השתנה אצלך כעת מלפני דקות בודדות?".

האיש עמד בוש מול האמת הנוקבת שהשמיע רבי בן-ציון בפניו, והודה בקול חלוש ונכלם: "הרב צודק! אני באמת לא מבין את עצמי...".

רבי בן ציון באהבתו הנסתרת לאיש שיחו, המשיך להסביר בנועם לאיש שיחו: "אני יסביר לך מה החילוק אצלך מהיום לאתמול!... אתמול לא חשבת על הדברים לפני שהוצאתם מפיק, ולכן היה קל מאוד לשטן להכשילך. אבל היום כשאמרתי לך מפורשות שלא מצאתי על כך היתר בספר 'חפץ חיים', באותם רגעים מיד התעוררת לחשוב - אם

מי שמתבונן מעט במקורות חז"ל העוסקים בעניין לשון הרע, יזדעזע מעוצמת חומרת החטא, אשר כמדומה אין דומה לו בשום עוון אחר:

במסכת ערכין (טו) ובעוד מקומות אנו מוצאים דברים קשים מאוד על המספר לשון הרע; "כאילו כפר בעיקר", "הגדיל עוונות עד לשמים", "ראוי לסוקלו", "הקדוש ברוך הוא אינו דר עמו בעולם", "נגעים באים עליו". במדרש (שוחר טוב) אמרו: כי חמור לשון הרע משלושת העבירות החמורות כאחד! ובזוהר הקדוש (נג) נאמר דברים מבהילים שתרגומם כך: "בא וראה, כל עוונות שבעולם הקדוש ברוך הוא מכפר עליהם בתשובה חוץ מלשון הרע, וכל שכן אם הוציא שם רע על חברו שמדבר עליו שקר. אלו שני העוונות שאין תשובה לבדה מועלת להם עד שימרקו עוונם ביסורים רחמנא ליצלן". אמחיש זאת במעשה נפלא ששמעתי מפי מורנו הגאון רבי יהושע דוד טורצ'ין שליט"א, רב קהילות 'פרושים', בשם הרב הצדיק הישיש רבי בן-ציון אלפס זצ"ל מוילנא.

אקדים ואומר בשתי מילים מי היה רבי בן-ציון אלפס: לפני כשמונים שנה היה רבי בן ציון בבחינת איש במקום שאין איש. באותן תקופות בהן המשכילים וגרורותיהם נהגו להפיץ את שיטתם הכוזבת בגליונות וספרים נוטפי ארס ורעל חמור נגד התורה וחכמיה. אזר רבי בן-ציון כגיבור חלציו, וטרח לחבר כשישים חיבורים מועילים, הכתובים בצורה נעימה ושובה לב, הנטועים על מדרשי ואגדות חז"ל, והפיקו רוח אמונה ויראת שמים טהורה, ביניהם סדרת הספרים הידועה "מעשה אלפס", ומרן ה'חפץ חיים' זצ"ל העיד עליו באגרת כי הינו "מזכה את הרבים בחיבוריו". גם שימש כמגיד מישרים שהלהיב המונים לשמירת התורה והמצוות הן בוילנא והן בארץ ישראל.

פעם ניגש רבי בן-ציון לאחד המתפללים בבית הכנסת

מעשה שהיה עימו כך היה:
פעם ניגש רבי בן-ציון לאחד המתפללים בבית הכנסת

זה אכן רווחי עבורך לספר כעת לשון הרע, אם יש על כך היתר, ומיד תפסת את עצמך שאתה עומד להפסיד את כל עולמך בעד דיבור פעוט ושולי, לכן לא הסכמת לדבר לשון הרע, גם בעד כל סכום גבוה שהוצע לך".

דבריו נפלאים, ומראים באופן בולט ביותר היכן טמונה אחת מנקודות התורפה המרכזיות שגורמות לאדם להיכשל בלשונו - חוסר התבוננות ומחשבה! כשאדם ניגש לבדוק ולבחון את מעשיו על פי חשבון, מיד הוא תופס את עצמו - ונזהר לא להיכשל. הבעיה היא כשלא חושבים... אם רק ירגיל האדם את עצמו לחשוב ולהתבונן היטב קודם שמוציא הדברים מפיו, הוא יחסוך וימנעו אותו בהרבה מקרים מדיבורים אסורים.

שמע פעם ממרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל

ידידי הגאון רבי ליפא זייצ'יק שליט"א, משגיח רוחני בישיבת קמניץ לצעירים, מספר כי שמע פעם ממרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, כי מה שזכה ה'חפץ חיים' שספריו התקבלו על לב ההמון בכל תפוצות ישראל באהבה וחיבה יוצאים מגדר הרגיל, לפי שכל עבודתו בכתבתם היתה מתוך כוונה זכה וטהורה להגדיל שם שמים, ובעת שחיברם לא עבר במוחו אף לא הרהור קל, דק שבדק עד אין נבדק, להתגדל ולהתפאר על ידם, ולכן זכה למה שזכה.

במכתבו של ה'חפץ חיים', מחודש אייר תרפ"ו, הוא מעיד על עצמו: "הנה בחסד השם יתברך הגעתי לגבורות, וכמעט כל ימי לא הסחתי דעתי מלהתבונן אודות חלק הדיבור בכללו... והוא כעין הפקר להרבה מהמונים וחושבים בדעתם כי זה רק מנהג טוב וישר להיזהר מזה, ובאתי לעורר רק לנבונים שבאומה שיש להם ידיעה בתורה, ומכל מקום לא שוו בדעתם איסור זה לאיסור נבילה וטריפה, שיפעם לו ליבו על זה כמה חדשים".

אולם ה'חפץ חיים' לא היה רק בבחינת 'נאה דורש' אלא גם 'נאה מקיים'. פיו היה זך ונקי, קדוש וטהור. כפי שמעיד בנו הגאון רבי אריה לייב זצ"ל, בחיבורו 'דוגמא מדרכי אבי', כי בכל שבעים השנים שהכיר את אביו מעולם, אבל מעולם, לא שמע מפיו אף לא מילת גנאי אחת, על שום אדם ובכל מצב שהיה.

בשיחתו של הגאון הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל, בפני תלמידיו, הוא חשף פעם סיפור מופלא המעיד על זהירותו הגדולה של ה'חפץ חיים' בעוון לשון הרע, לו היה עד בעצמו בשנות עלומיו. הסיפור השתמר בזכרונו של אחד השומעים, הרב הגאון רבי אליהו ויספיש שליט"א, והתפרסם בספר הנפלא 'מאיר עיני ישראל' (חלק ב), וכה סיפר: "באחד הימים בעת שלמדתי בבית הכנסת הגדול בעיר

מולדתי 'אורלא' הרוסית הסמוכה לביאליסטוק, נכנס לפתע ה'חפץ חיים' בכבודו ובעצמו, שהיה מסתובב באותן תקופות בעיירות ברחבי רוסיה לצורך מכירת ספריו על שמירת הלשון.

בבית הכנסת זה לוח ה'שויתי ה' לנגדי תמיד', של עמוד החזן היה מונח צמוד לנרות שדלקו, ולא היתה זכוכית שהבדילה בין הנרות לבין ה'שויתי' - הכתוב על גבי קלף. הפוסקים אסרו לעשות כן, כי מחום האש עלולים להימחק השמות הקדושים הכתובים בקלף ולבוא לידי בזיון, וב'משנה ברורה' (סימן א) כתב ה'חפץ חיים' במפורש, כי יש למחות ביד העושים כן.

כאשר ה'חפץ חיים' הבחין בזה, שאל את אחד האנשים שעמדו בקרבתו לפשר הדבר: "מדוע אין זכוכית על לוח הקלף?". הלה הצביע בידו על איש אחר שעמד סמוך, ואמר ל'חפץ חיים': "הנה הוא גבאי בית הכנסת, ואינו רוצה לשים זכוכית".

מיד זעק ה'חפץ חיים' בחרדה עצומה: "לשון הרע! לשון הרע! וכי אני שאלתי מי לא שם את הזכוכית? הלוא רק שאלתי מדוע אין זכוכית", ומיד נמלט מבית הכנסת כל עוד נפשו בו, כנראה כדי שלא יוודע לו בהמשך מיהו הגבאי.

רבי אריה תיאר בשיחתו: "לקול זעקותיו ולמראה הזדעזעותו של ה'חפץ חיים' הייתי בטוח כי נחש הכישו". והוסיף לומר: "המראה הזה כה השפיע עלי, אף יותר מכל ספרי המוסר שלמדתי בחיי. מאז נכנס בי פחד של ממש לדבר או לשמוע לשון הרע".

אלו דוגמאות קלושות הממחישות לנו מעט מזהירותו העצומה של ה'חפץ חיים', מכל סרך ואבק לשון הרע.

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

יומא חדא ניגש קמיה רבינו זצוק"ל אדם ששנים רבות אין לו ילדים, ואמר שניסה כל הסגולות המועילות ולא נפקד, ואמר לו רבינו, "יש לי בשבילך סגולה חדשה"

שיחה עם הג"ר יצחק אוהב ציון שליט"א, על סגולות לזש"ק ממרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל

אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר (ט)

לאלפים ולרבבות כשביקשו ישועה לרפואה ולפרנסה וכל כיוצא"ב "להתפלל להתפלל להתפלל". ופעמים שהתבטא שזו הסגולה הכי טובה.

עוד אמר לי רבינו זצוק"ל, שאף אנשים שעושים איזה השתדלות להיפקד ע"פ דרך הטבע, ורואים בפועל שנפקדו, צריכים לידע שמה שנפקדים הוא רק מחמת התפילה שהתפללו. שאלתי לרבינו זצוק"ל עד כמה יש לאדם להתאמץ ולבקש בתפילה בשביל ילדים (לחשוכי בנים) דמצד אחד ראינו שהאמהות היו עקרות בשביל שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים, כדאיתא בבראשית רבה .. ר' לוי אמר משם רבי שילא דכפר תמרתא ורבי חלבו בשם רבי יוחנן שהקב"ה מתאוה לתפילתן ומתאוה לשיחתן..

ומאידיך בספר שבט מוסר (להחסידי רבי אליהו הכהן מאזמיר זצ"ל) כתב 'גם אין ראוי לאיש או אשה להרבות בתעניות ותפילות על ענין הבנים, דכמה הפצירו על זה בתעניות ותפילות ויצאו מהם בנים בלתי מהוגנים ומובדלים מבני אדם במדות משונות ומכוערות והורידו שיבת אביהם ביגון שאולה'.

א"כ מהו השיעור שחשון בנים צריך להשתדל בתפילה, והשיב רבינו זצוק"ל בזה"ל "אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה, יחזור ויתפלל שנאמר קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה' (ברכות ל"ב)". ושוב כשנדברתי עם רבינו זצוק"ל, בזה בענין השיעור בהפצרה בתפילה, אמר לי רבינו שהאדם עצמו יכול להרגיש אימתי לעצור מלבקש, וכל עוד שאין לו הרגשה זו ימשיך בתפילה.

אמאי אין בקשה מפורשת על בנים בתפילת שמונה עשרה

בספר 'שמות בארץ' עמ' קמ"א מובא: שאל לרבינו זצוק"ל, אמאי אין בקשה מפורשת על בנים בתפילת שמונה עשרה, והשיבו רבינו בזה"ל "זה כלול בברכת כהנים ישא ה' פניו אליך כמו שכתב הגר"א" (עיי' בסידור הגר"א באבני אליהו). עוד השיבו רבינו "ותן ברכה על פני האדמה, היינו בנים, דברכה דהקב"ה בנים, שנאמר הנה נחלת ה' בנים שכר פרי הבטן". עוד ראיתי שכתב מרן זצוק"ל, דמה שאומרים בברכות

במשך עשרות שנים הגיעו עשרות אלפי איש על מפתנו של הבית המפורסם ברחוב רשב"ם. שם, בחדר פשוט ודל, שכן כבוד התורה במלוא הדרו, וממנו יצאה הוראה לכל מבקשי ה'. אלפי יהודים, שבורי לב ונדכאי רוח, עברו בסך לפני רשכבה"ג מרן שר התורה, הגאון רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל, בתקווה לזכות למילת ברכה, להדרכה או לסגולה שתבקיע שערי שמיים. אך בעוד ההמון חולף ועובר, היה מי שזכה לקבוע את מקומו בירכתי הבית, בחדר הכניסה ששימש כפרוזדור להיכל הקודש. הג"ר יצחק אוהב ציון שליט"א, אז עוד כבחור צעיר, ישב שם כמעין המתגבר שאינו מאבד טיפה. בעין בוחנת ובקולמוס מהיר, תיעד הרב אוהב ציון את הנהגות הקודש שנראו לעיניו מדי יום ביומו.

הרב אוהב ציון רשם את פסקיו של מרן בעניינים שונים, כגון החלפת שמות - (מה שהפך לימים ליסוד הספר הנודע 'שמות בארץ'), ותיעד את ההוראות והפסקים השונים בעניינים שונים. האוצר הגנוז הזה, שנערם דף לכתב ופתק לרשימה, המתין לשעת כושר. בימי ההסתגרות של תקופת הקורונה, כאשר "נפתחו הספרים", ניגש הרב אוהב ציון למלאכת הסידור והעריכה של רשימות הישועה. מתוך הניירת הצהובה מבציר השנים, החל להירקם הספר 'סגולות חיים' - סגולות לזש"ק. מפעמים לראות כיצד דברים שנכתבו על פתקים, הפכו למגדלור של תקווה בבתי יהודיים בכל קצווי תבל. הספר, שהופץ באלפי עותקים וכעת נערך גם לתרגום לשפה האנגלית, ומחולק חנם לזקוקים לישועה, כבר הספיק לחולל פלאות. ערימות המכתבים והעדות המגיעות לפתחו של הרב אוהב ציון מעידים על ההצלחה של הסגולות ודברי מרן זצוק"ל. ולפרשת 'אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר' שוחחנו עם הרב אוהב ציון שליט"א ודלינו ממנו ומהספר סגולות שונות, ולהלן תמציתן:

להתפלל להתפלל להתפלל

פעמים רבות כשהיו נכנסים לרבינו זצוק"ל לבקש ברכה לזש"ק, אמר להם רבינו שיתפללו. וכידוע שמו"ר אמר כן

לא הספקתי לפסוע יותר מכמה פסיעות והוא קורא מאחורי: רבי, רק רגע! הרי שאלת מה שלומי, יש לי הרבה מה לספר לך...

רב העיר כרמיאל הגאון רבי אברהם מרגלית שליט"א - אנו לא חושבים מה אנו אומרים

אנו לא מנסים לחשוב מה אנו אומרים. אתה שואל "מה נשמע?", מדוע אתה ממשיך ללכת ואינך ממתין לשמוע מה באמת נשמע?

כך גם בבקשת סליחה. לא די באמירת המילה "סליחה". ניגשים, אומרים את המילה בחיפזון, וסוברים שכך התיק נסגר, תוך חצי דקה. לא זו הדרך הנכונה והראויה. צריך להעמיק ולהתבונן היטב מהי סליחה ומה טמון בחובה, וכך לגשת את המלאכה הקשה.

על כל פנים, בענינים שבין אדם לחבירו, קל לדעת האם הפרשה נסגרה, או שעדיין נותרה פתוחה.

אבל, בענינים שבין אדם למקום, כיצד נדע שסגרנו את התיק? אנו משקיעים כל כך הרבה אנרגיה, מרץ ומאמצים כדי לתקן את מעשינו, זו אינה סתם שאלה סקרנית, פיסת מידע הקטנה הזו הנה בעלת חשיבות עצומה מבחינתו של האדם. המשגיח, הגה"צ רבי דב יפה זצ"ל, אמר אימרה נפלאה בשם אחד הגדולים. אדם אמר רעיון תורני, הוא משתוקק לדעת האם המהלך שבנה, הרעיון שהעלה, נכון הוא, או שמא מדובר בדברי חלומות בעלמא שאין להם על מה לסמוך. אמר אותו גדול, ישנה אמת מידה לבחון את הדבר. אם אחרי אמירת הדברים אתה חש שליבך מלא שמחה ואושר, הרי שהרעיון היה נכון. ואם לאו, הרי שאלו דברים בעלמא.

ומהיכן למדים אמת מידה זו?

מהפסוק המפורסם בתהלים: "פקודי ה' ישרים משמחי לב" [תהלים יט]. כאשר הדברים שאמרת הנם ישרים, אזי הם משמחי לב. אך כאשר אינם ישרים, אין הם גוררים אחריהם שמחה.

אמנם, בדרך כלל כאשר אדם אומר ווארט, הברקה, הוא שמח. יש לו רעיון משלו. 'אייגינע'. 'אדם רוצה בקב שלו - מתשעה קבין של חברו' [בבא מציעא]. אבל, אם מדובר ברעיון שאין לו בסיס, רעיון העומד על כרעי תרנגולת, לטווח ארוך השמחה מתמוססת. לעומת זאת, אם השמחה מתמשכת ואינה מתפוגגת, הרי שמדובר ברעיון שמבוסס על אדני האמת וההגיון. ובכן, השמחה שלאחר מעשה התשובה הינה אינדיקציה נוספת לשאלה האם התשובה התקבלה לרצון לפני אדון כל.

(מתוך הספר 'מפיק מרגליות' - ימים נוראים)

זאת תהיה תורת המצורע (י)

אמר ר' יוסי בן זימרא, כל המספר לשון הרע נגעים באים עליו.. (ערכין טו) כאשר אדם פוגע חלילה בחברו, קל לו מאוד לדעת שנשלח לו. הוא ניגש לחבר ומבקש סליחתו. אם הלה אכן סלח לו, יכול הוא

להיאנח אנחת רווחה. אותה שורה, נמחקה.

כמובן שמדובר בבקשת סליחה אמיתית, לא מהפה ולחוץ, כפי שמצוי אצל ילדים ונערים, אבל סליחה אמיתית הנה כאשר המבקש עושה זאת מכל לבו, מתוך נימי נפשו, מתוך חרטה כנה וקבלה לעתיד, והעונה אכן חש בכך וסולח ברצון ובשמחה, מכל הלב.

פעמים הרבה אנו אומרים דברים ואיננו מתכוונים אליהם.

פעם הלכתי ברחובה של עיר

פעם הלכתי ברחובה של עיר, בדרכי, הבחנתי ביהודי מבוגר שישב על ספסל. אחד מני רבים שרק ממתנינים שהיום כבר יעבור. כשעברתי לידו פניתי אליו: "ר' ראובן, וואס הערצאך? מה שלומך? וכדרך הבריות שאינן ממתנינות לתשובה ואף לא התכוונו לקבל תשובה - המשכתי ללכת. האיש היה נבון וחכם. לא הספקתי לפסוע יותר מכמה פסיעות והוא קורא מאחורי: רבי, רק רגע! הרי שאלת מה שלומי, יש לי הרבה מה לספר לך..."

אינני זוכר כמה זמן נמשך הדבר, עשר דקות או רבע שעה. אבל דקות ארוכות הרצה הלה לפני את סיפוריו, קשייו ומצוקותיו.

אליבא דאמת לא היתה לי כל טענה כלפיו. לא יכולתי לומר לו להפסיק, שהרי אני הוא זה שביקש שיספר לי מה שלומו. הוא מכבד את הרב ורוצה להתייחס לשאלתו במתנינות, כיאה וכיאות, בדרך ארץ, כפי שמגיע לרב בישראל...

אותו יהודי האיר את עיני. נתתי דעתי לראות עד כמה

למרות שהתרופה עצמה נותרה איכותית כשהייתה, המשקיעים נכנסו לפאניקה. המניה התרסקה ב 21% ביום אחד !! הון עתק של מיליארדי דולרים התאדה כלא היה

על תרופה מושלמת, ופטפט מסוכן. - שיעור מוסר מנפילתה של ענקית ביוטק

מאת: אלחנן נתן ליכטיג

וְלִקְחָה לְמַטְהָר שְׁתֵּי צְפָרִים חַיִּוֹת מְהֵרֹת (ד')

לפי שהנגעים באין על לשון הרע שהוא מעשה פטפטי דברים לפיך
הזקוק לטהרתו לפנים שמפטטין תמיד כלפוף קול (ערכין ב"ז, רש"י)

כשאנו עוסקים בפרשיות של הנגעים, המגיעים מדיבורים
מיותרים ופטפטי לשון שגורמים נזק רב, בחרתי להביא
בפניהם סיפור אמיתי טרי משוק ההון האמריקאי שממנו
ניתן ללמוד על כוחו של הדיבור..

בעולם הביוטכנולוגיה והרפואה המודרנית, בניית חברה
מצליחה היא מסע מפרך, ארוך ורצוף מהמורות. זהו תהליך
הדורש אורך רוח, מחקרים מעמיקים, השקעה של הון
עצום, ואמונה יוקדת בחזון ובמטרה. סיפורה של חברת
התרופות (ImmunityBio IBRX) והיושב ראש שלה, ד"ר
פטריק סון-שיונג, הוא ללא ספק אחד הסיפורים המרתקים,
המורכבים והמסעירים ביותר שידע שוק ההון האמריקאי
בשנים האחרונות.

אך למעשה, עבור מי שעניו פקוחות, הסיפור הזה חורג
הרבה מעבר לגבולות הכלכלה, המדע או הרפואה. הוא
איננו רק ניתוח של מניות וגרפים, אלא מהווה שיעור מוסר
נוקב, חי ונושם על טבע האדם, על סכנתה של היוהרה,
ועל האופן שבו מילים חסרות אחריות יכולות להחריב
בניין שלם של עשייה מפוארת. זהו שיעור רלוונטי לחייו
של כל אחד מאיתנו.

השקיע מאות מיליוני דולרים מהונו הפרטי האישי

ד"ר סון-שיונג איננו רק מנהל תאגידי קר המביט על
שורת הרווח. הוא איש חזון שמאמין בכל ליבו במוצר של
החברה שלו - תרופה חדשנית ופורצת דרך בשם Anktiva,
שנועדה להילחם במחלה הארורה ולשנות את חייהם של
חולים רבים. כדי להוכיח את רצינותו, את מחויבותו ואת
ביטחונו המוחלט בהצלחת הפיתוח, הוא בחר בצעד חריג

בנוף העסקי: הוא לא הסתמך אך ורק על גיוס כספים
ממשקיעים חיצוניים או מקרנות הון סיכון, אלא השקיע
מאות מיליוני דולרים מהונו הפרטי האישי כדי להביא את
התרופה לשלבי הייצור והאישור.

ההשקעה העצומה והעמל הבלתי פוסק נשאו פרי. התרופה
אכן עמדה בציפיות, והוכיחה את עצמה שוב ושוב במחקרים
קליניים מחמירים ובניסויים רחבי היקף כאיכותית, יעילה
ובעלת פוטנציאל לשנות את פני הרפואה בתחומה. העולם
הרפואי והעסקי הגיב בהתאם, וההצלחות החלו להאיר פנים
לחברה בקצב מסחרר:

ראשית, החברה חתמה על הסכם אסטרטגי נרחב ומשמעותי
בסעודיה, צעד שהפך את הממלכה לעוגן מרכזי של החברה
במזרח התיכון כולו. במקביל, שורת האישורים והניסויים
המוצלחים החלו להצטבר גם ברחבי יבשת אירופה הקפדנית.
כחותמת סופית של הצלחה בינלאומית, נחתם הסכם שיווק
וייצור היסטורי במעצמה האסייתית, סין, שפתח בפני החברה
שוק עצום ובלתי נדלה.

כשהמסד הרפואי מקדים את הרגולטור

אולם, גולת הכותרת של ההכרה המקצועית הגיעה
מארצות הברית, והיא זו שהוכיחה מעל לכל ספק את
איכותו האמיתית של המוצר. כדי להבין את גודל ההישג, יש
להכיר את ה-NCCN זהו אינו עוד ארגון רפואי, אלא ארגון
הגג העוצמתי והיוקרתי ביותר של מרכזי הסרטן המובילים
באר"ב. זהו הגוף שקובע למעשה את "פרוטוקולי הטיפול"
המחייבים עבור רוב האונקולוגים בארצות הברית ובעולם כולו.
לפני כמה שבועות, התרחש אירוע יוצא דופן. הארגון
החליט לעדכן את הנחיות הטיפול שלו, והכליל בהן את
התרופה הנ"ל. מדוע זה כל כך דרמטי? משום שבאותו זמן,
לתרופה עדיין לא היה אישור רשמי של ה-FDA (מינהל
המזון והתרופות האמריקאי) להתוויה הספציפית הזו. היה
לה אישור רק לסוג אחר של המחלה, והחברה רק הגישה

מחדש את הבקשה לאישור ההרחבה.

ה-ארגון עשה מעשה נדיר - הוא "הקדים" את ה-FDA. הוא עשה זאת מתוך הסתמכות על נתונים קליניים מוצקים

שהראו תוצאות מרשימות ביותר לטווח ארוך. הרופאים הבכירים בחולי החליטו שהתועלת הרפואית לחולים היא כה ברורה וחד-משמעית, עד שהם בחרו להמליץ עליה כאופציה טיפולית עוד בטרם הושלמה כל הבריקרטיה הרגולטורית של מנהל התרופות האמריקאי. המשמעות של צעד כזה בשטח היא כבירה. ברגע שארגון כה יוקרתי מכניס תרופה להנחיותיו, הדבר נותן לרופאים "אור ירוק" להשתמש בה (שימוש מחוץ להתוויה הרשמית המאושרת).

ביעילותה הקלינית. המכתב היה למעשה אזהרה חריפה וברורה לחדול מיידית מן ההגזמות, מן ההצהרות חסרות הכיסוי ומהשיווק האגרסיבי.

הרגולטור לא פסל את המוצר הרפואי. התרופה נשארה מצוינת. הרגולטור פסל את היוהרה. הוא פסל את חוסר הדיוק, את הפטפט המיותר והמסוכן, ואת השימוש במילים שלא תאמו את הרף הקפדני והאמין הנדרש.

שוק ההון שמבוסס בראש ובראשונה על אמון, לא סלח על הפגיעה באמינות. למרות שהתרופה עצמה נותרה איכותית כשהייתה, המשקיעים נכנסו לפאניקה. המניה התרסקה ב 21% ביום אחד!!!!. הון עתק של

מיליארדי דולרים התאדה כלא היה, וכל עמלו רב השנים של היושב ראש ספג מכה קשה. וכל זאת - לא בגלל כישלון מדעי, לא בגלל פגם בתרופה, אלא אך ורק בגלל חוסר זהירות בלשון, בגלל גאווה ופטפט שהקדימו את זמנם.

איכות פנימית מול סכנת הדיבור הפוסל

עבורנו, המבקשים לצעוד בדרך עבודת המידות, הסיפור המודרני הזה מהווה מראה בוהקת. תארו לעצמכם אברך או בחור ישיבה שהוא בגדר "בן עלייה". הוא משקיע את כל שנותיו בתורה, בחסד ובעבודת המידות, ובונה אישיות רוחנית מפוארת. איכותו הפנימית, טהורה ואמיתית לחלוטין. אך כל הבניין הזה עומד בסכנה קיומית מול חוסר זהירות בדיבור. ברגע שאותו אדם נופל ליוהרה, מתפאר בהישגיו או חוטא חלילה בשמירת הלשון - המציאות מתהפכת. הפה מכשיל את המעשה.

העולם הרוחני דורש זהירות גדולה, כשם שפטפט ויהירות החריבו חברת מיליארדים, כך חוסר שמירה על הפה עלול להחריב באחת הון רוחני שנבנה בעמל ובדמעות של שנים ארוכות.

בימים אלו שאנו נמצאים בימי ספירת העומר כשאנו מתאבלים על תלמידיו של רבי עקיבא זה הזמן להתבונן ולחשוב כמה צריך להיזהר ולהישמר מכל דבר רע שיוצא מהפה שלנו ולא להפסיד את כל השקעתנו הרוחנית.

יתרה מכך, זוהי פעמים רבות המשמעות הכלכלית החשובה ביותר - הכנסה להנחיות אלו היא לעיתים קרובות התנאי הבלעדי שחברות הביטוח בארה"ב דורשות כדי להעניק כיסוי כספי לתרופה היקרה, גם ללא החותמת הרשמית והסופית של מינהל התרופות האמריקאי.

המניה נסקה שחקים, והמשקיעים חגגו. היה ברור לכל בר דעת שהתרופה אכן עובדת, שהיא מביאה בשורה אמיתית לאנושות, ושהיא "מוצר מושלם". נותר רק שלב טכני אחד: להמתין לחותמת הסופית והרשמית של ה-FDA מינהל התרופות האמריקאי על ההתוויה החדשה.

מכתב האזהרה: המשקיעים נכנסו לפאניקה. המניה התרסקה ב 21% ביום אחד!!!!

בדיוק בנקודת השיא הזו, כשהכל נראה מושלם, הגיעה המפנה הדרמטי והכואב. הנהלת החברה, כנראה מתוך ההצלחה המסחררת, מתוך ביטחון מופרז ומתחושת גאווה, איבדה קצת את הריסון. הם החלו לפזר הצהרות נלהבות בשיחות עם משקיעים ובהודעות יחסי ציבור לתקשורת. הם החלו להתגאות יתר על המידה ביכולות הייצור שלהם, ולייצר ציפיות מוגזמות לחלוטין שחרגו בהרבה מהדיווח המדעי המדויק, הזהיר והשקול המצופה מחברת תרופות בסדר גודל כזה.

ואז נחתה המכה. מינהל התרופות האמריקאי שלח מכתב אזהרה חמור לחברה. חשוב להדגיש נקודה קריטית: המכתב של ה-FDA כלל לא טען שהתרופה אינה טובה! איכותה של התרופה לא עמדה כלל בספק, ואיש לא פקפק

והשיב מרן רבי ברוך דוב פוברסקי שליט"א שב'תורת כהנים' מבואר שזה אסור וענה מרן הגר"ח ק"צ"ל, מיד 'אין כזה תורת כהנים'

וראה הפה"ק את הנגע (יג)

פעם אחת ישבו מרן הגר"ח ק"צ"ל ויבדלח"ט מרן רבי ברוך דוב פוברסקי שליט"א באיזה ברית וניגש עליהם הגאון רבי חיים ברמן שליט"א ושאל האם כהן יכול לומר על נגע כשהוא שתוי יין, האם נחשב להוראה שאסורה כשהוא שתוי יין.

והשיב מרן רבי ברוך דוב פוברסקי שליט"א שב'תורת כהנים' מבואר שזה אסור

וענה מרן הגר"ח ק"צ"ל, מיד 'אין כזה תורת כהנים'. הלך רבי ברוך דוב פוברסקי לביתו ובדק וראה דהנה בתו"כ פרשת שמיני לענין שיכור אל יורה דריש מקרא ולהבדיל בין הטמא והטהור' אלו טומאות וטהרות. ו'להורות' זו הוראה. וקשה וכי טומאות וטהרות לא נכלל בכלל הוראת איסור והיתר דהוצרך התורת כהנים למעטן מריבוי קרא דלהורות דגם בזה שיכור על יורה.

וביאור הדבר שמע רבי ברוך דוב פוברסקי שליט"א מרבו מרן הגר"ש רוזובסקי זצוק"ל דנתרבה על אמירת הכהן בנגעים טמא או טהור, דגם זה שיכור אל יאמר, ולא מיבעיא אם צריך שמסברי ליה וסביר אלא אף אם סגי באמירה גרידא, מ'מ' נחשב פסק ושיכור אל יורה. וכן ביאר התורה תמימה שם. וא"כ אין מפורש הדבר בדברי התו"כ, רק לפי ביאורו של מרן הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל יש כזה תורת כהנים.

(גליון 'בית הבד' תזריע תשפ"ה)

חידוש גדול שמעתי ממרן הגאון רבי דב לנדו שליט"א

זאת תהיה תורת המצרע ביום פהרתו (יד)

חידוש גדול שמעתי ממרן הגאון רבי דב לנדו שליט"א.. בשלוש עשרה שנותיו האחרונות של דוד המלך, הוא לא אכל מקרבן פסח! מדוע? מבואר בגמרא (סנהדרין קז) שאחר שחטא,

אחד מעונשי דוד היה שנצטרע שישה חדשים, ולומדים זאת מהכתוב (נא), "תחטאני באזוב ואטהר תכבסני ומשלג אלבין". הרי שהיה צריך לטהר אזוב כמצורע.

בשביל טהרתו, צריך המצורע להביא בין השאר חטאת ואשם, וכל זמן שלא מביא קרבנות אלו נחשב כ'מחוסר כיפורים' האסור באכילת בשר קדשים. אולם באותו זמן המשכן היה בגבעון, ונחשב היה כבמה גדולה [להבדיל ממשכן שילה שנחשב כבמה קבועה].

שיטת רבי שמעון (מגילה ט, זבחים קיז) שבבמה גדולה מותר להקריב קרבנות חובה שקבוע להם זמן, כתמידים ופסחים, אך אסור להקריב קרבנות חובה שלא קבוע להם זמן. חטאת ואשם נחשבים קרבן חובה שלא קבוע להם זמן, ומשכך, לא יכול היה דוד להקריב קרבנותיו ועד פטירתו היה בגדר 'מחוסר כיפורים' ואסור היה באכילת קדשים.

רק לתאר לעצמנו את צערו של דוד המלך בליל הסדר, כאשר הוא יושב ואוכל מצה ומרור בלבד, ולידו יושבים אבשלום, אדוניהו ושאר בניו ואוכלים קרבן פסח.

עתה נחזה את גודל טהרת ליבו של דוד המלך. למרות שהוא עצמו היה זקוק ביותר לבית המקדש שרק כשיבנה הוא יוכל לאכול קרבן פסח, בכל זאת מעיד על עצמו "שמחתי באומרים לי בית ה' נלך. עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים וגו' [וכל זה] למען בית ה' אלוקינו אבקשה טוב לך". שכל השמחה שתהיה לו בשעה שיבנה בית המקדש, מתמקדת רק בכבוד שמים שיתרבה.

(הגאון רבי שלמה לוונשטיין שליט"א - מתוך 'טוב לעיניים' תהילים)

מתח המשרת חזהו בגאווה וענה: שלי!

ועין ארו ושני תולעת ואוב (יד)

מבאר רש"י שהמצורע צריך להביא עץ ארז לפי שהנגעים באין על גסות הרוח. אדם אחד הגיע לעיר גדולה והלך לשוטט ברחובותיה. בדרכו הגיע אל רחוב אחד ובו בתים מפוארים שכמותם טרם ראה. אחד הבתים שבה את עיניו ביופיו המיוחד, על כן החליט כי יכנס ויראה את הבית פנימה. הקיש האיש בדלת הכבדה העשויה עץ אלון ומשזו נפתחה נתגלה בפניו ארמון של ממש: שטיחים יקרים על הרצפה, נברשות בדולח משתלשלות מן התקרה ורהיטים יקרים מפארים כל חדר. את פניו הקביל משרת במדים לבנים מפוארים עם כפתורי זהב. של מי הבית הנפלא? - התעניין האורח. מתח המשרת חזהו בגאווה וענה: שלי! הבט סביבך הכל שלי ואני הוא אדון הבית! לפתע נכנס אל החדר בעל הבית אשר שמע את הדברים והזעיף פנים אל המשרת הבדאי. נשמת המשרת מן החדר בקומה שפופה... כן הוא גם הנמשל. אדם אשר מתגאה, סימן כי שכח את הקדוש ברוך הוא אדון הכל - בעל הבית האמיתי!

(מתוך 'משלי המגיד מדובנא')

נדהם הלה מהאכזריות היוצאת מפי חברו ידידו ושותפו

הגה"צ רב אלימלך בידרמן שליט"א: סיפר המגיד מישרים' פמ"מ הרה"ג רבי חזקיהו יוסף קרלנשטיין שליט"א שהכיר 'בעל תשובה' שאחז במנהג טוב והוא מקפיד על כך עד מאד, שבכל עת שהוא שומע דיבורי לשון הרע - ללא נפקא מינה מי הוא המדבר, הרי הוא בורח משם כל עוד נשמתו באפו, אף אם הנשאים' הינם חבריו הקרובים ביותר.

כשנשאל האיש מניין למד הנהגה נעלית כזו, מהיכן יש לו כזו עזות

דקדושה לעזוב את החברים מבלי לחוש שום אי נעימות... השיב להם במעשה שהיה עמו בשנות עבר, בטרם עבר עליו רוח טהרה, כי היה לו ידיד נאמן שהיה שותף עמו בעסקיו, ויהי היום החליטו שניהם לנסוע לטייל ברחבי הג'ונגל, ושכרו ביחד ג'יפ המתאים לנסוע בתוככי היער העבות והסבוך. באמצע טיולם יצאו שניהם מהרכב והחלו לטייל בין העצים, לפתע הופיע לנגדם מין בעל חי הנקרא צ'יטה (ברדלס), והוא מין נמר מסוכן אשר מסוגל לטרוף בני אדם לשבור רעבונן - גם הוא נחשב כ"יחיד מומחה' במהירות ריצתו, הלה החל לרוץ לעברם, והם נבהלו ונסו על נפשם, אלא שהצ'יטה בעקבותיהם ודולקת אחריהם במהירות עצומה. תוך כדי המנוסה אמר השותף לחברו, כל רצוני ושאיפתי עתה, אחת שאלתי אותה אבקש, שאני אקדים אותך, וזאת בכדי שהחיה המפחידה תקדים לתפוס אותך, תטרוף תאכל ותשבע, ותניח לי... נדהם הלה מהאכזריות היוצאת מפי חברו ידידו ושותפו... ואמר ל'שותף' היאך תדבר אלי דיבורים כאלו, השיב השותף בנוגע ל'ענייני חיים ומוות אין חברים'... וכאשר הנידון אם אני אחיה אם לאו בוודאי אביט כעת רק על עצמי שאנוכי אחיה ואתה תלך ל... ואכן ב'ריצתם' הצליח השותף להקדימו, אלא שבדרך ריצתם היה מקום לפנות לרחוב הפונה לצד שמאל, ומן השמים הכניסו בליבו מחשבה, מוטב אנוס לצד שמאל, כי החיה תמשיך במרוצתה ביושר ואני את נפשי הצלתי, ואכן סיבב עצמו לשמאל הדרך, והחיה רדפה אחרי 'השותף' ותפסה אותו בקרסולו ממש סמוך ליד הג'יפ... ולאחר שחזר בתשובה וקיבל עליו עול תורה ומצוות, למד כי 'חיים ומוות ביד הלשון', ונזכר באותו מעשה שב'חיים ומוות אין חברים'... על כן הוא בורח מפני לשון הרע כי בדבר הנוגע לעצם החיים אין חברים...

(באר הפרשה תזריע תשפה)

יש לי נס שאני נמצא ליד השולחן ערוך הפתוח

בצעירותו של הגאון רבי שמואל טרוביץ זצ"ל, בתקופת לימודיו בכולל של הג'רפאלרייכמן זצ"ל, לא הסתפק הרב טרוביץ בסדר הלימוד הרגיל, וסיים בכוחות עצמו את הטור, הבית יוסף והשולחן ערוך.

כשביקש להיבחן אצל פוסק הדור, מרן הגרש"ז אויערבך זצוק"ל, קבע לו הגרש"ז מועד. הרב טרוביץ סיפר שהגרש"ז בחן אותו "סעיף אחרי סעיף" בדקדוק עצום.

כדי להפיג את המתח ולתת לו הרגשה טובה, אמר לו הגרש"ז בחיכוך המפורסם: "יש לי נס שאני נמצא ליד השולחן ערוך הפתוח ויכול לשאול, ואתה צריך לענות בעל פה... מי יודע מה היה קורה אם זה היה הפוך".

לאחר הבחינה, העניק לו הגרש"ז "סמיכה" להוראה, תוך שהוא מביע התפעלות עצומה מידיעותיו.

כשראו תבואה צומחת מן הארץ, זה היה נראה להם כמו נס עצום

סח מרן הגאון רבי שרגא שטיינמן שליט"א, כי פעם אחת שאלו את אביו בזמן שמשה רבינו עשה את האותות כתוב ויאמן העם ויאמינו בהשם. וזה כי היה להם הרבה ניסים גלויים, וראו אמונה בחוש, יציאת מצרים, עשרת המכות, עמוד האש, אכלו מן, ושתו מבארה של מרים, וכיום אנו לא רואים ניסים כאלו ואיך שייך לחוש כך את האמונה?

אבי השיב להם בחריפות וכי היום אין ניסי יציאת מצרים? הרי כל אדם המחתן את בתו זה ניסי ניסים! זה לא נקרא יציאת מצרים?! קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף..

והוסיף מרן, ממה ששמע ממנו ר' רה"י הגר"ש רוזובסקי זצ"ל שהרי בני הדור שנולדו במדבר התרגלו למן מן השמים, וכאשר הם נכנסו לארץ ישראל וראו תבואה צומחת מן הארץ, דווקא זה היה נראה להם כמו נס עצום. ובכך ביאר ר' שמואל את הפסוק "והבאתי אתכם אל הארץ... אני ה'" שבא ללמדנו שהאדם צריך להכיר את הקב"ה גם מתוך הטבע, כי באמת "אין הבדל בין נס לטבע אלא מחמת ההרגל".

(גליון אפיקי מים - פסח תשפ"ו)

ואיך הינך חושב לחתן את הבנות שלך ?

הרה"ג רבי יעקב שיש סיפר לנו דבר מופלא. אברך, מתלמידיו של מרן הגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל, הגיע אליו פעם ובישר לו על לידת בתו הרביעית. שמע מרן ראש הישיבה את הבשורה והגיב ואמר לתלמידו: 'איך אתה חושב לחתן את כל הבנות הללו?' - - -

לא הבין האברך את כוונתו של מרן זצ"ל, והביט עליו בתמהון רב. הוא היה בטוח שראש הישיבה ירעיף עליו ברכות, ויאחל לו שכשם שזכה להוליד את הבנות, כך יזכה השי"ת להשיאן לתלמידי חכמים, ובקלות, והנה ראש הישיבה פונה אליו בשאלה מוזרה כל-כך...

ראה מרן רבי דוד את ארשת-הפליאה שהשתררה על פני תלמידו, חייך ואמר: רציתי לומר לך, שאם אתה חושב שאתה מחתן את בנותיך, אכן יש לך ממה לדאוג; אבל אם אתה מאמין ויודע שהשם יתברך הוא שעושה זאת, והוא שיסייע בידך לחתן את כולן - תוכל להיות רגוע ושליח במשך כל שנותיך...

(מתוך הספר 'אהבת אותנו' מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א)

הצדיקים הצעירים

המדור שבו תזכו בעוה"ז והשכר הגדול שמור לעתיד לבוא

**כָּבֵר בַּצְהָרִים שִׁמְנֵנו לֵב לְחֻבֵּרַת קִטְנָה וּמִסְתוֹרִית שִׁישְׂרָאֵל הֵבִיא
אֹתוֹ. בְּכָל פַּעַם שֶׁקְבוּצַת חֲבֵרִים דְּבָרוּ, הוּא הָיָה מִפְסִיק, נִגָּשׁ לְתִיק,
מוֹצִיא אֶת הַחֻבֵּרַת בְּזֵהִירוֹת, כּוֹתֵב בָּהּ מִשְׁהוּ בְּמֵהִירוֹת - וּמִיד
מִחֲבִיא אוֹתָהּ עִמָּק בְּפָנִים**

חַיִּים וַיַּעֲנֵקוּ מִסְפָּרִים עַל הַסּוּד שֶׁל "אֲנִי לֹא טַפֵּשׁ!"

סַעֲרָה בְּכֹתֵהּ

תוֹךְ חֲצֵי שָׁעָה הַדְּבָר הִפּוּ לְשִׁיחַ הַיּוֹם. "עַל מִי יִשְׂרָאֵל
כּוֹתֵב 'טַפֵּשׁ'?", לְחַשׂוּ הַיְלָדִים בְּפָנוֹת. "אוֹלֵי הוּא כּוֹתֵב דְּבָרִים
רְעִים עֲלֵינוּ?". הַשְּׂמוּעוֹת הִתְחִילוּ לִפְרֹשׁ כְּנָפִים, וְאִתָּן הִגִּיעוּ

הַסּוּד שֶׁלֵּנוּ הִתְחִיל בְּתִלְמוּד תוֹרָה כָּבֵר בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן
שֶׁחֲזַרְנוּ לְלִמּוּדִים, מִחֲפִשֵׁת "בֵּין הַזְּמַנִּים" שֶׁל פֶּסַח. כָּל הַיְלָדִים
הִתְאַסְפוּ בַּחֲצַר הַהֶפְסָקָה, מִסְפָּרִים בְּהִתְלַהּבוֹת עַל הַטִּוִּילִים,
עַל הַמְצוֹת, הָאֶפִיקוֹמֹן וְעַל הַמְשַׁחֲקִים הַחֲדָשִׁים.

אֲבָל יִשְׂרָאֵל הִתְנַהֵג קֶצֶת אַחֲרָת.
כָּבֵר בַּצְהָרִים שִׁמְנֵנו לֵב לְחֻבֵּרַת קִטְנָה וּמִסְתוֹרִית שֶׁהוּא הֵבִיא
אֹתוֹ. בְּכָל פַּעַם שֶׁהִיְתָה הַפּוּגָה קִלָּה בְּלִמּוּד, אוֹ כְּשֶׁקְבוּצַת
חֲבֵרִים דְּבָרוּ, הוּא הָיָה מִפְסִיק, נִגָּשׁ לְתִיק, מוֹצִיא אֶת הַחֻבֵּרַת
בְּזֵהִירוֹת, כּוֹתֵב בָּהּ מִשְׁהוּ בְּמֵהִירוֹת - וּמִיד מִחֲבִיא אוֹתָהּ
עִמָּק בְּפָנִים.
אַחֲרֵי כִּמָּה יָמִים, הַסְּקָרְנוֹת הִכְרִיעָה אֶת שְׂמוּלִיק. הוּא
הִצְלִיחַ לְהַצִּיץ לְרִגַע בְּכִרְיָה וּנְדָהָם. עַל הַחֻבֵּרַת הִיְתָה
כְּתוּבָה בְּאוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת: "טַפֵּשׁ".

תגיד לעצמך: אני לא טפש!

"סבא של ישראל", המשיך הרב'ה, "לקח את הדברים לחייו. הוא אמר לישראל: בכל פעם שחבר מנסה לפתות אותך לצאת מה'מים' - לדבר לשון הרע, לזלזל בתפלה או לעשות מעשה שובבות שלא פדאי לעשות - תגיד לעצמך: אני לא טפש! אני לא שתף בזה.

לכן ישראל כתב על החוברת 'טפש'. בכל פעם שהוא ראה מעשה לא תקין, הוא ברח ורשם לעצמו: 'היום כלם דברו רכילות, אבל אני נשארתי במים. אני לא טפש'.

'היום צחקו על מישהו ואני עזבתי אותם' - אני לא טפש". הכתה השתתקה. הילדים הביטו בישראל בהערצה. הם הבינו שהחוברת היא בכלל "חוברת גבורה".

והרב'ה סים את דבריו: "דוקא עכשיו שאנחנו נמצאים בימי ספירת העמר ואנחנו מתאבלים על תלמידי רבי עקיבא על שלא נהגו כבוד זה בזה, זה הזמן שאנחנו צריכים ללמד מישראל, ולהתחזק לא לדבר על השני, ולהסתכל בעין טובה". לא תאמינו כשלימחרת כמעט כל הכתה הגיעה עם חוברות שעל הפריכה כתוב 'אני לא טפש'. ופתאום פתגמו הפכה לדגמא של זהירות מדבורים אסורים, ואהבה ואחוה ושלוש ורעות.

ההצקות: "למה אתה קורא לנו טפשים?", "ממש לא יפה לכתב כאלה מלים", ועוד ועוד. ישראל הסמיק ושתק. "זה משהו אישי", מלמל. "זה לא קשור אליכם, נסה להסביר. המתח גבר עד שמישהו החליט לספר לרב'ה. הרב'ה קרא לישראל לשיחה קצרה, ובקש לראות את החוברת.

וראה את הדגים רצים ממקום למקום

למחרת בבקר, הוציא הרב'ה את החוברת הקטנה ואמר: "ילדים, אני רוצה לספר לכם מה שישיראל גלה לי. ואתם תפתעו לגלות ולראות כמה צריך ללמד זכות על השני, וכך ספר לי ישראל: בחג הפסח ישיראל התארח אצל סבא שלו, שידוע כצדיק גדול. סבא שלו ספר לו איך הוא הצליח להתקדם בחיים הרוחניים ובלמוד. הכל התחיל כשהוא למד על רבי עקיבא.

כולכם יודעים שהרומאים אסרו ללמד תורה בענגש חמור, אבל רבי עקיבא המשיך להקהיל קהלות וללמד. כששאל אותו פפוס בן יהודה: 'עקיבא, אי אתה מתירא מן המלכות?' - פלומר, למה אתה מסכן את חייך בשביל התורה? - ענה לו רבי עקיבא במשל:

שועל אחד הלך על שפת הנהר וראה את הדגים רצים ממקום למקום כדי לברח מהרשתות. אמר להם השועל: 'בואו ליבשה, שם אין רשתות, ונגור יחד כמו שגרו אבותי אצל אבותיכם'. ענו לו הדגים: 'אתה הוא שאומרים עליך שאתה פקח שבחיות? טפש אתה! אם במים, שהם מקום חיותנו, אנחנו מפחדים - ביבשה, שהיא מקום מיתתנו, על אחת כמה וכמה!' רבי עקיבא הסביר שהתורה היא ה'מים' שלנו. בלי תורה, הנשמה שלנו פשוט תמות, ולכן לעזב את התורה בגלל פחד זהו מעשה טפשות".

וכי בכוחה של סוכריה לרפאות את הרגל החבוטה?

הגה"צ רב אלימלך בידרמן שליט"א

מעשה שהיה אצל ה'משגיח' הגה"צ רבי אליהו לאפיאן זצ"ל, שפעם לא חש בטוב, וביקש שיקראו לרופא, וכאשר הגיע הרופא לדרוש בשלזומו פתח ושאל האם הוא מרגיש בטוב, השיב ר"א כי אכן מרגיש טוב... חזר הרופא ושאל האם כואב לו באיזהו מקום בגופו, גם על זה ענה ר"א בלא... התרעם הרופא על שקראו לו לחינם, ואמר, אם מע"כ מרגיש בטוב, וגם אין לו כאבים כלל

מדוע הטריחו אותי, לבזבז את זמני ואת זמן מע"כ הרב לריק, נענה ר"א ואמר, אעפ"כ, אם 'תטפל' בי תוטב הרגשתי...

לאחר שעשה הרופא מה שעשה והלך מן הבית נגשו בני הבית ושאלו לפשר דבריו הסתומים... השיב ר"א ואמר, הבה נתבונן במעשים שבכל יום, ילד קטן בן כמה שנים רץ ברחבי הבית, לפתע נפל ונחבט כהוגן, כולו אומר מאוב, זעקותיו עולות עד לב השמים ודמעותיו יורדות עד התהום... ניגשה אליו אימו הרחמנית ומתחילה לפייסו, מרעיפה עליו אהבה וקירבה, אף נותנת לו איזה צוקער'ל (סוכריה), וראה זה 'פלא' - התינוק נרגע וחדל מלבכות, אף הכאבים פוחתים והולכים... מעתה יש לתמוה, וכי בכוחו של צוקער'ל לרפאות את הרגל החבוטה או שמא היא סם רפואה... אין זאת אלא כי כך הוא מציאות הדברים שהטביע הקב"ה בעולמו, כל הרגשת כאב ממכה או נפילה וכיו"ב יש בה שני חלקים,

א. כאב הגוף. ב. כאב הנפש, כלומר שמלבד האבר שבגוף שנחבט גם הנפש מרגישה שנחבטה, ועיקר הכאב הוא מהרגשה הנפשית (90% כאב נפשי ורק 10% כאב הגוף), על כן כשהאם חובשת את כאב הנפש על ידי שמפיסת אותו ומגלה לו ריבוי אהבה ממילא הנפש נרגעת, גם סמוך ליבו ובטוח באמו שהיא נוטלת אחריות עליו ותכנס לעניינים ותטפל בו, ולא נשאר אלא כאב הגוף שהוא 'בטל ביותר משישים' בכאב הנפש, וכאב הגוף בלא כאב הנפש כמעט ואינו כואב.

המשיך ר"א ואמר, אף אני כן, בשעה שתוקפים אותי ייסורים ומכאובים, הריני מתחזק באמונה הטהורה שכל אלו הגיעו אלי מאת אבינו שבשמים, הוא ה'מטפל' בי, והנני סמוך ורגוע שהכל מתנהל על הצד הטוב ביותר... וממילא אין מקום לייסורי הנפש ולרגשות הכאב, אלא רק אברי הגוף חשים שלא בטוב וצריכים עזר וסיוע רפואי, והם כשלעצמם כמעט ואינם תופסים מקום... על כן קראתי לרופא אך בעצם מרגיש אני בטוב...

(באר הפרשה ר"ה תשפה)

אמרתי לעובד בפח-הזבל שבגדי- העבודה שלו הם כמו 'פראק'

מורן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

בכולל שלנו בחולון לומד אברך שאינו רוצה להנות מכספי הכולל, ולכן הוא משכים מוקדם בבוקר ועובד באיסוף האשפה בחולון, ומשתכר כהוגן, ואחר-כך הוא מגיע ללמוד, ויושב

ולומד בהתמדה-רבתי, ואף מלמד תלמידים צעירים.

אני אישית מעריך מאוד את האברך המדובר, בהיותו איש-אמת ועושה את עבודתו באמונה. ת"ח זה, נוהג בסיום עבודתו בפח-הזבל, לפני שהוא נכנס להיכל הכולל, להחליף את בגדיו, כדי לא להיכנס לכולל בבגדים מהם נודף ריח לא-טוב.

פעם קרה ששכח את הבגדים, ועמד בפתח הכולל ולא רצה להיכנס להיכל. אני יצאתי אליו, ואמרתי לו שאני מצווה עליו להיכנס, כיון שבגדי-העבודה והכובע שהנך לבוש בהם בעת איסוף הזבל, חשובים בעיני כמו 'פראק' ו'המבורג', שהרי בגללם הנך יכול ללמוד במנוחה, וגם לא לקחת כסף מהכולל.

באשר לשאלה האם מותר לת"ח לעבוד בעבודה שכזו, כתב ערוך השלחן (יו"ד, סימן רנ"ה) 'ומיהו אם יש בזה בזיון לכבוד התורה, לא יעשה כן. והכל לפי הענין'.

ושאלתי את גיסי מורן הגר"ח קניבסקי זצ"ל מה הגדר של 'הכל לפי הענין', והשיב לי שאם בעיני הציבור לא מזולזל כבוד הבריות בזה שאוסף אשפה, יעשה כן. אך אם בעיני הציבור העושה כך מזולזל, אל יעשה, והכל לפי הענין.

ואם הת"ח במקום שאין מכירים אותו, גם אז אין התורה מזולזלת.

(מתוך הספר 'אהבת אותו' בעריכת הרב משה מיכאל צורן)